

Riksdagens protokoll

2003/04:22

Torsdagen den 30 oktober

Kl. 12.00 – 15.01

Protokoll
2003/04:22

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 24 oktober.

2 § Avsägelse

Talmannen meddelade att *Margareta Winberg* (s) anhållit om entledigande från uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 31 oktober.

Kammaren biföll denna anhållan.

Talmannen meddelade att *Fredrik Reinfeldt* (m) avsagt sig uppdraget som ledamot i finansutskottet och som ledamot i riksdagens valberedning.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

3 § Anmälan om kompletteringsval till socialförsäkringsutskottet och arbetsmarknadsutskottet

Talmannen meddelade att Kristdemokraternas riksdagsgrupp anmält Désirée Pethrus Engström som suppleant i socialförsäkringsutskottet och arbetsmarknadsutskottet under Stefan Attefalls föräldraledighet.

Talmannen förklarade vald under tiden den 11 november–31 december till

suppleant i socialförsäkringsutskottet
Désirée Pethrus Engström (kd)

suppleant i arbetsmarknadsutskottet
Désirée Pethrus Engström (kd)

4 § Ledighet

Talmannen meddelade att *Veronica Palm* (s) ansökt om föräldrale-
dighet under tiden den 1 november–31 december.

Kammaren biföll denna ansökan.

Talmannen anmälde att *Kaj Nordquist* (s) skulle tjänstgöra som ersät-
tare för *Veronica Palm*.

5 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2003/04:33 till skatteutskottet

Det nya Skatteverket

6 § Det nya Skatteverket

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2003/04:SkU2
Det nya Skatteverket (prop. 2002/03:99 delvis).

Anf. 1 PER-OLOF SVENSSON (s):

Herr talman! Låt mig först konstatera att Myndighets-Sverige står in-
för förändringar. Myndigheter kommer att slås samman, och myndighet-
er kommer att splittras upp.

I dag ska vi diskutera skatteutskottets betänkande med anledning av
regeringens förslag om den nya skattemyndigheten. I dag finns det tio
regionala skattemyndigheter, och det finns en central myndighet, Riks-
skatteverket.

Det nya förslaget innebär att allt sammanslås till en myndighet. Av-
sikten är för det första att skattekontrollen ska bli effektivare för att man
ska komma åt dem som i dag smiter undan sitt ansvar. Avsikten är för det
andra att bedömningar av regelverket ska bli likformiga över hela landet
och därmed öka rättssäkerheten. Avsikten är för det tredje att skattemynd-
ighetens möjligheter att ta ett regionalpolitiskt ansvar för sysselsätt-
ningen ökar.

Partierna är i stort sett överens om förslaget förutom när det gäller
några få saker som vi kommer att få beskrivna i debatten.

Anf. 2 ULF SJÖSTEN (m):

Herr talman! Förslaget om det nya Skatteverket är bra. Tio skatte-
myndigheter avvecklas tillsammans med Riksskatteverket, och en ny
skattemyndighet inrättas. Syftet med reformen är bra, dels att ta till vara
befintliga resurser på bästa sätt, dels att undanröja organisatoriska hinder
för en god verksamhetsutveckling där målet är att skapa nya och bättre
förutsättningar för en enhetlig och likformig rättstillämpning samt ett
effektivt utnyttjande av resurser. Det viktigaste är just möjligheten till en

mer likformig rättstillämpning i det dagliga arbetet och skatteprocessen i sig. Det här är ett steg mot en rättssäkrare beskattning. Det kommer att krävas fler, och debatten om dessa ytterligare steg kommer vi att ha senare i kammaren.

Den nya organisationen kommer att förbättra möjligheterna till en effektivare skattekontroll och en vassare kamp mot fusket. Ett viktigt steg har redan tagits, och det är inrättandet av de så kallade skattebrottsenheterna som med stöd och ledning av åklagare enbart arbetar med utredningar om misstänkt brottslighet inom skatteområdet. Denna verksamhet omfattar i dag ca 160 personer och täcker hela landet. Och den kommer säkert att utvecklas i framtiden.

Herr talman! Det nya Skatteverket kommer att innebära ökad flexibilitet, enhetlighet i förhållningssätt och bättre service till medborgare och företag. Beskattningsprocessen som ett led i rättskedjan kommer därmed att stärkas, vilket är bra.

Det finns dock en del i förslaget som Moderaterna och några andra partier vill markera, och det gäller att det exekutiva, verkställande arbetet ska utföras av samma myndighet som den som beslutat om skatten. Det är oerhört viktigt för det allmänna rättsmedvetandet att den dömande och beskattande makten i Skatteverket och den verkställande i form av kronofogdemyndigheterna är åtskilda.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservation 2 i betänkandet.

Anf. 3 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp):

Herr talman! I dag kan personer som bor i olika delar av landet bli olika behandlade. Det kan gälla till exempel vid ansökan om F-skattsedel. Det kan gälla olika behandling av skatteavdrag. Även om det är samma lag som gäller tolkas den olika på olika ställen eftersom skattemyndigheterna är skilda myndigheter i dag.

Förhoppningsvis kan sådant undvikas i framtiden när man nu slår ihop tio skattemyndigheter och Riksskatteverket till en enda myndighet. Samma regel måste gälla för att få F-skatt i Stockholm som i Borås. Då förutsätter jag att det inte är den mer restriktiva linjen som blir gällande. Folkpartiet är av den åsikten att långt fler ska beviljas F-skattsedel än i dag. Hundraprocentig likhet tror jag dock inte att man uppnår. Det tror jag att man måste vara medveten om. Det är fortfarande olika människor som gör bedömningar. Men genom sammanslagningen förväntas man också uppnå effektivitetsvinster, som även tidigare talare har tagit upp.

Herr talman! Detta förslag innebär också att kronofogdemyndigheten under en övergångsperiod ska ligga under det nya Skatteverket. Det är olyckligt att en och samma myndighet kan ha både en fordran på en medborgare och ansvaret för att kräva betalt för denna fordran.

Det pågår en utredning om hur kronofogdemyndigheternas organisation ska se ut. Det förslaget borde ha varit framme nu. Vi vill inte gå så långt som att skjuta på starten av det nya Skatteverket men anser att det är viktigt att riksdagen gör ett principiellt uttalande att skatteverk och kronofogdemyndighet ska vara åtskilda i framtiden.

Jag yrkar bifall till reservation 2.

Anf. 4 LARS GUSTAFSSON (kd):

Herr talman! Först vill jag tacka för den här nyordningen att man först har en introduktion med en presentation av ärendet. Det underlättar när man själv ska skriva sitt anförande. Då slipper man rekapitulera vad som har hänt tidigare. Jag tycker detta är mycket bra.

I detta betänkande föreslås en omorganisation av skattemyndigheter-na till en ny myndighet, Skatteverket. Kristdemokraterna ser positivt på denna förändring. Dessvärre återupprepas mönstret att regeringen väljer att stycka upp sammanhängande frågor i olika delar, och så även i detta ärende där förslag om kronofogdemyndigheten kommer att framläggas vid ett senare tillfälle, vilket i sin tur innebär att man tvingas föreslå en interimslösning i denna del. Detta finner vi kristdemokrater otillfredsstäl-lande.

Kristdemokraternas förslag har resulterat i en gemensam reservation tillsammans med Moderaterna och Folkpartiet där vi påtalar att vi anser att den nya kronofogdemyndigheten ska vara helt fristående från Skatte-verket. En ordning som innebär att det exekutiva arbetet utförs av samma myndighet som beslutat om skatten rubbar tilltron till myndigheternas oväld. Något sådant får inte förekomma. Risken för jäv är uppenbar.

På grund av att förslagen till förändring av myndigheterna delats upp måste vi acceptera kronofogdemyndigheternas ställning under en över-gångsperiod. Men vår principiella hållning är att de nya myndigheterna ska hållas åtskilda.

Herr talman! Det är angeläget att förbättra skattekontrollen. Kristde-mokraternas förslag om slopande av fastighets- och förmögenhetsskatten skulle kunna frigöra resurser vid skattemyndigheterna som skulle kunna användas till en förbättrad skatte- och uppbörds kontroll, vilket vi fick höra när vi hade besök av Riksskatteverket. Detta skulle i sin tur också medföra en kraftigt ökad avkastning för det allmänna genom ökade in-täkter.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservation 2.

Anf. 5 ROGER TIEFENSEE (c):

Herr talman, ärade ledamöter och åhörare! Vad är det för skillnad mellan att vara chef och att vara ledare? Ja, chef blir man utsedd att vara men ledare är något man blir sedd som genom sitt agerande. Jag skulle vilja göra samma distinktion mellan att vara beslutsfattare här i riksdagen och att vara politisk ledare.

Vad har nu detta med det nya Skatteverket att göra? Jo, det som vi nu diskuterar och som vi ska besluta om senare på eftermiddagen är en väl-digt stor omorganisation. Tio skattemyndigheter ska tillsammans med Riksskatteverket bli det nya Skatteverket. Detta påverkar också krono-fogdemyndigheten, som flera talare varit inne på.

Själv har jag varit chef och haft personalansvar, och jag vet att det när omorganisationer görs är oerhört viktigt att lyssna på medarbetarna och att alla känner en delaktighet i processen.

Jag menar att regeringen och riksdagen – vi – i det här fallet har brus-tit i vårt ledarskap i denna process. Jag och alla andra ledamöter i skat-teutskottet har fått signaler om att det finns en väldigt tydlig oro inom kronofogdemyndigheten. Det sägs i propositionen och i betänkandet att

förändringen inte omfattar kronofogdemyndigheten, men den berör kronofogdemyndigheten eftersom man ska göra just en övergångslösning.

Samtidigt utreds kronofogdemyndighetens framtida organisation – om den ska vara fristående eller om den ska vara en del av det nya Skatteverket. Jag förstår den oro man känner. Man kan ju se framför sig flera omorganisationer. Men jag förstår *inte* varför det skulle vara så bråttom att sätta det nya Skatteverket i sjön just den 1 januari 2004. Då hinner man ju inte få med kronofogdemyndigheten i en större omorganisation.

Herr talman! Jag vill understryka, och detta är väldigt viktigt, att jag tycker att det är principiellt rätt och viktigt att vi gör omorganisationen för skattemyndigheten, att vi får lika bedömning över hela landet. Men om något är principiellt rätt gäller det att också genomföra en sådan omorganisation på rätt sätt så att det inte uppfattas fel och medarbetare och medborgare får en felaktig syn på en förändring som, som sagt, är principiellt rätt. Därför tycker jag att denna organisationsförändring ska genomföras och gälla från den 1 januari 2005 så att man då kan få med kronofogdemyndigheten i en större omorganisation.

Vidare skapar det, herr talman, utrymme för att förtydliga den lokala och den regionala förankringen. Det skapar också möjligheter att belysa det nya Skatteverkets relation till enskilda medborgare och företag.

Regeringen skriver att när det gäller kontakterna mellan medborgarna respektive företagen och den nya myndigheten anser regeringen att den föreslagna omorganisationen inte kommer att i någon nämnvärd utsträckning försvåra medborgarnas och företagens kontakter med den nya myndigheten.

Vad innebär det att medborgarnas och företagens kontakter med den nya myndigheten inte kommer att försvåras i någon nämnvärd utsträckning? Då ser man ju att det här skulle försvåras, åtminstone lite grann.

Redan nu aviserar regeringen i sin proposition att den nu föreslagna omorganisationen efter någon tid behöver utvärderas och att det då kan finnas anledning att återkomma till frågan om hur allmänhetens och företagens kommunikationer med det nya Skatteverket ska ske.

Men varför inte göra rätt från början? Varför inte göra så att vi kan ha en process där medborgarna och medarbetarna i de här två myndighetsstrukturerna finns med och känner delaktighet?

Mot den bakgrunden yrkar jag, herr talman, bifall till reservation 1 innebärande att vi nu avslår förslaget om organisationsförändringen och i stället genomför den i en samlad process, att gälla från den 1 januari 2005.

Anf. 6 ULLA WESTER (s):

Herr talman! Propositionen om det nya Skatteverket inleds, som brukligt är, med en historisk tillbakablick. Där står det att läsa att redan år 1634, alltså på Axel Oxenstiernas tid, reglerades det i lag hur skattein- drivningen skulle organiseras. Lite mer än 200 år senare var det dags för en omorganisation.

Genom åren har skatteförvaltningen sedan följt samhällets utveckling och förändring och ibland till och med gått före. Den första organisationen höll, som sagt, måttet i över 200 år. Ju närmare dags dato vi kommer i historiken, desto kortare blir intervallerna mellan förändringarna.

Redan vid skattemyndigheternas förra stora förändring, det vill säga när länsindelningen försvann och regionindelningen infördes, fanns en myndighetstanken med i bilden. Denna idé låg då som det visade sig för långt före samhällsutvecklingen. Trots att det inte är länge sedan – året var ju 1999 – såg samhället då på många sätt annorlunda ut. Sedan dess kan vi, om vi vill, använda Internet både när vi deklarerar och när vi söker svar på våra skattefrågor. Den förenklade deklarationen är verkligen enkel. Behöver vi blanketter eller personbevis är det bara att ringa servicetelefonen, när som helst på dygnet.

Successiva rationaliseringar har alltså medfört att det blivit lätt och bekvämt för de allra flesta av oss i våra olika kontakter med skattemyndigheterna. Men rationaliseringarna har också, vilket är viktigt att komma ihåg, skapat utrymme för att på ett bra sätt hjälpa dem som inte klarar att hantera en tonvalstelefon eller som saknar datavana. Ytterligare förbättrad personlig service till dem som efterfrågar sådan blir det nu också möjligt att erbjuda i den nya organisationen. Informationsträffar med företagare är ett exempel på en uppskattad serviceåtgärd, något som nu kan ytterligare fördjupas och förbättras.

Genom att riva myndighetsgränserna och införa *ett* skatteverk river vi också ned de administrativa murar som hindrat vidare rationaliseringar och förbättringar. Den nya organisationen kommer att bli flexibel och specialiserad, och resurser kommer att kunna överföras till den viktiga men resurskrävande skattekontrollen.

Inte minst det internationella samarbetet kring beskattning och skattekontroll kommer att växa i betydelse. Ett bra exempel är bekämpandet av den så kallade karusellhandeln. En väl utbyggd samverkan mellan olika länders skatte- och tullförvaltningar är en förutsättning för att lyckas.

Men det växande internationella arbetet kräver koncentrerade resurser och särskild kompetens. Den nya organisationen kan svara upp till dessa krav och kan också ytterligare driva på i samverkansfrågorna.

Att de olika skattemyndigheterna inte sällan gjort olika bedömningar i likartade ärenden är väl känt och har många gånger tidigare varit föremål för diskussioner här i kammaren. Ett av målen med den nya organisationen är att skapa en enhetlig och likformig rättstillämpning. Vikten av detta kan inte nog betonas.

En övergripande styrning är nödvändig för att uppnå detta mål; det visar erfarenheterna oss.

I grunden är i stort sett alla partier överens om införande av det nya Skatteverket. Det är bara centerpartisterna som surar lite grann. Antagligen svider det när den federalistiska metodiken så tydligt kommer på skam. Omorganisationen innebär ju en centralisering, vilken i sin tur faktiskt kommer att få stor och positiv regionalpolitisk betydelse. Skatteverket kommer att kunna utjämna skillnader i arbetsbelastning, resurstillgång och kompetens mellan de olika skattekontoren. Arbetsuppgifter kommer att flyttas från storstadsregionerna till mindre expansiva delar av vårt avlånga land. Skattekontor som annars troligen hade lagts ned på grund av minskat befolkningsunderlag kommer att finnas kvar och dessutom stärkas. Centraliseringen kommer alltså i praktiken att leda till en decentralisering.

Smolket i betänkandet är kronofogdemyndigheternas situation, det håller jag med om. Det hade givetvis varit önskvärt att den översyn som pågår hade varit klar och att omorganisationerna hade kunnat ske i ett sammanhang. Men en sak är säker: Den pågående utredningen om den exekutiva förvaltningens framtid är oerhört viktig och måste få ta den tid den tar. Likaså måste utredningens förslag få remissbehandlas i lugn och ro.

Valet har stått mellan att vänta in kronofogdemyndigheterna och därmed tvingas stoppa skattemyndigheternas omorganisation i malpåse och att trots allt genomföra det som är klappat och klart. Sammanvägt måste ändå det mest rimliga vara att släppa fram det nya Skatteverket. Fördelarna och vinsterna med den nya organisationen är så stora att det inte är försvarbart att förlora ett år.

Herr talman! Jag vill avsluta med att yrka bifall till skatteutskottets förslag i betänkandet i dess helhet och avslag på reservationerna.

Anf. 7 LARS GUSTAFSSON (kd) replik:

Herr talman! Det finns ingen anledning att förlänga debatten, men jag vill egentligen bara höra Ulla Westers syn på det här med kronofogdemyndigheternas ställning gentemot skattemyndigheterna. Tycker Ulla Wester att det är riktigt att man håller dem särskilda? Om Ulla Wester tycker det, varför har ni i så fall inte tagit in i majoritetens skrivning att man bör ha den inriktningen i det förslag som kommer till riksdagen?

Anf. 8 ULLA WESTER (s) replik:

Herr talman! Ska det vara någon mening med att tillsätta en utredning måste det väl ändå vara att avvakta dess betänkande, dess förslag, och sedan noga följa remissrundan. Jag vill inte ta ställning i sak, utan jag vill faktiskt ta del av det viktiga och mödosamma arbete som man har lagt ned i utredningen. Det tycker jag är det klokaste i sammanhanget. Förutfattade meningar blockerar. Det är nog bättre att försöka hålla sinnena öppna och klara.

Anf. 9 LARS GUSTAFSSON (kd) replik:

Herr talman! Ulla Wester menar alltså att det är en förutfattad mening att anse att den som utför en exekutiv aktion ska hållas isär från den som har fattat beslutet?

Anf. 10 ULLA WESTER (s) replik:

Herr talman! Vad jag menade är att det sitter en utredning som lämnar sitt förslag, sitt betänkande, om bara några veckor. Jag vill avvakta det, läsa och få reda på vad de tycker och säger. Det är mitt svar.

Anf. 11 ROGER TIEFENSEE (c) replik:

Herr talman! Det gläder mig att det har kommit till Ulla Westers kännedom att vi pratar om federalismens principer. Jag tyckte att det var lite poängfullt i ditt inlägg.

Jag håller helt och hållet med dig om din principiella inställning till det nya Skatteverket. Men jag skulle vilja fråga om inte Ulla Wester ser några problem med att vi har två myndigheter – kronofogdemyndigheten

och de tio skattemyndigheterna – som lever ihop och som båda påverkas av den här organisationsförändringen. Det är smolket i det som du annars beskriver som en glädjebägare. Du säger att fördelarna uppenbarligen är så stora att det inte är försvarbart att förlora ett år. Jag menar att det finns uppenbara möjligheter att använda det här året till att dels förtydliga den lokala och regionala förankringen, dels förtydliga kontakten mellan enskilda medborgare och företagen respektive den här myndigheten. Är det inte värdefullt att använda det här året till det och därmed få en helhetsförändring, en hel omorganisation, där alla kan känna att de är delaktiga i processen?

Anf. 12 ULLA WESTER (s) replik:

Herr talman! Livet och politiken är fulla av valsituationer och prioriteringar, varenda dag. Inte sällan är det så att man får göra precis det bästa av situationen utefter de förutsättningar som föreligger. Jag tycker att det bästa i dagsläget är att genomföra det nya Skatteverket, att inte avvakta kronofogdarna.

Anf. 13 ROGER TIEFENSEE (c) replik:

Herr talman! Det är möjligt att det är det bästa, men likafullt gällde min fråga om du inte ser och känner den oro som finns hos kronofogdemyndigheterna. I det som har läckt ut från utredningen är det mycket som talar för att man kommer att föreslå en fristående kronofogdemyndighet. Då står man inför två stora omorganisationer inom kanske ett år. En omorganisation vet vi alla hämmar arbetet och skapar oro, inte arbetsro.

Anf. 14 ULLA WESTER (s) replik:

Herr talman! Visst inser och förstår jag att kronofogdemyndigheternas personal naturligtvis måste känna oro. Det gäller att svara upp och hantera detta på allra bästa sätt. Men jag är faktiskt helt övertygad om att kronofogdemyndigheternas personal inte mår bättre om också skattemyndigheternas personal mår dåligt, vilket skulle bli fallet om vi stoppade hela deras pågående omorganisation i malpåse. Det hade varit oansvarigt.

Anf. 15 MARIE ENGSTRÖM (v):

Herr talman! Från Vänsterpartiets sida står vi bakom betänkandet. Många av de positiva omdömen om förändringen och bildandet av det nya Skatteverket står vi också bakom. Framför allt är frågan om en enhetlig rättstillämpning en av de viktigare i det beslut som vi fattar i dag liksom det faktum att det nu blir lättare att flytta arbetsuppgifter mellan skattekontoren. Det tror vi är viktigt och nödvändigt. Vi tror att det är en bra regionalpolitisk tanke bakom detta.

Det optimala hade naturligtvis varit att kunna fatta beslut, som flera har sagt, både om skatteverk och om kronofogdemyndighetens framtid på samma gång. Men vi har valt en övergångslösning, och det finns en stor majoritet för det. Jag tror att vi kan hantera det på ett klokt sätt.

Jag tänkte kommentera ett särskilt yttrande från Kristdemokraterna. Man säger att om vi slopade fastighets- och förmögenhetsskatten skulle skattemyndigheten få mer resurser friställda. Ja, så kan det vara. Man kan

säga att det optimala vore att inte ta in några skatter alls, för då skulle skattemyndigheten verkligen få väldigt mycket resurser att använda – frågan är då om vi över huvud taget behöver någon skattemyndighet.

Utskottet hade ju skattemyndigheten på besök i tisdags. Ett av de större problemen som tog mycket tid i anspråk var kontroll av vissa övriga avdrag, och det ska kanske läggas på minnet. Man skulle vilja arbeta mera med kapitalbeskattningen än vad man nu kan göra med de resurser som man har.

Jag tänkte också lyfta fram en fråga som ingen annan har tagit upp. I det här betänkandet behandlas en motion som handlar om ett nordiskt skattekontor. Jag ska kommentera det svar som utskottet har lämnat.

När man diskuterar problem med gränsgångare pratar man många gånger om Öresundsregionen. Jag kommer från en annan region i Sverige där vi har en annan gräns mot ett annat land som inte är Danmark utan Norge. Där är det också stora problem med gränspendlare och gränsgångare. Det handlar inte bara om skattefrågor utan också om socialförsäkringssystem, a-kassa, arbetsrättsliga frågor och så vidare.

Jag tycker att motionen är mycket sympatisk. Jag står i och för sig bakom betänkandet, men utskottet skriver så här: Även för gränsgångare mellan Sverige och Norge och mellan Sverige och Finland *kan* problem uppkomma. Jag vill bara säga att det i dag finns mycket stora problem.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslagen i betänkandet.

Anf. 16 LARS GUSTAFSSON (kd):

Herr talman! Jag förstår inte riktigt det logiska tänkandet. Om man minskar bördan för skattemyndigheten skulle man inte få resurser över till annat. Vi hörde i tisdags att man sade att man fick skjuta över 5–6 miljoner kronor bara för att klara av den nya dämpningsregeln.

Hade vi ingen skattemyndighet skulle det bli en besparing för riksdagen, för då behövdes det inget skatteutskott. Om man inte tar ut några avgifter på järnvägen slipper vi ju ha SJ. Det kan man lösa på det sättet. Jag förstår inte riktigt kopplingen här. Om olika arbetsuppgifter avlastas brukar man normalt sett kunna göra mera på något annat område. Hade vi inte varit här i kammaren hade vi i stället kunnat sitta på våra rum och lyssnat på något annat intressant och viktigt.

Jag undrar hur du tänker i detta sammanhang.

Anf. 17 MARIE ENGSTRÖM (v):

Herr talman! Det är inte jag som har gjort kopplingen. Det är ju Kristdemokraterna som gör den kopplingen i sitt särskilda yttrande.

Anf. 18 LARS GUSTAFSSON (kd):

Herr talman! Logiken övergår mitt förstånd, så jag tackar för mig.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades efter 9 §.)

7 § Beskattning av vissa förmåner

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2003/04:SkU3
Beskattning av vissa förmåner (prop. 2002/03:123).

Anf. 19 ARNE KJÖRNSBERG (s):

Herr talman! Om jag hade haft yttranderätt i det förra ärendet hade jag begärt ordet och sagt: Nu får det vara slut. Ska man avskaffa skatteutskottet, då är det allvarligt.

I det här ärendet ska vi debattera och fatta beslut om ett antal frågor om det som kallas inkomstslaget tjänst.

Före skattereformen 1991 fanns det någonting som kallades för 600-kronorsregeln. Den innebar att ersättningar under 600 kr inte behövdes tas upp. Denna regel slopades av flera skäl, dels för att man ville ha enhetlighet, dels för att man ville neutralitet. Alla ersättningar skulle behandlas på samma sätt. Jag kommer ihåg att det var stor enighet om att det var lämpligt att göra på det sättet.

Sedan har frågan diskuterats, och regeringen tillsatte därför en utredning som kallades Förmåner av mindre värde. Det diskuterades då om man skulle återinföra en sådan här gräns. Av de tidigare skälen – enhetlighet och neutralitet – kom regeringen fram till att man inte ska göra sådana undantag från beskattning, vilket skatteutskottet står bakom.

I betänkandet föreslås också att man ska göra det enklare för arbetsgivare att erbjuda anställda sådana förmåner som motion och annan friskvård.

Under rubriken Inställeleresor föreslår skatteutskottet att om man åker från till exempel Borås till Stockholm för att delta i en TV-debatt och ersättningen utgörs av bara en flygbiljett eller en tågbiljett ska man inte behöva ta upp denna som inkomst, om man inte får någon ersättning för att delta i den debatten. Jag tror att den frågan är ganska okontroversiell.

Slutligen behandlas frågan om förmånsbeskattning av det som formellt kallas installations- och distributionsbilar. I dagligt tal är det många som kallar det för rörmokeribilar – ett uttryck som utskottets ledamot Per Rosengren har lanserat. Utskottet anser att de bestämmelser som nu finns gör det möjligt att hantera dessa frågor på ett korrekt sätt. Därför behöver man inte göra några ändringar.

Herr talman! Med detta har jag sparat ytterligare två minuter av kammarens tid. Jag överlämnar därmed ärendet till kammaren för debatt.

Anf. 20 LENNART HEDQUIST (m):

Herr talman! Detta betänkandet handlar om väldigt många olika saker och innehåller förslag till förbättringar av lagstiftningen på en del områden. Men just när det gäller det sista som Arne Kjörnsberg nämnde har utskottet och tidigare även regeringen hamnat fullständigt fel.

Det hölls en demonstration på Mynttorget i inledningen av innevarande riksmöte då distributions- och installationsbilar visades upp. I den mån riksdagens ledamöter tittade på dem tror jag att det framstod ganska tydligt att dessa bilar rimligen inte kunde användas för annat ändamål än

de var avsedda för, åtminstone inte om man inte sysslar med römokeri dygnet runt.

Bilar som är fyllda med verktyg från golv till tak måste ju vara särskilt svåra att använda för privat bruk. Därför är det gåtfullt att regeringen inte har kommit fram till ståndpunkten att dessa bilar inte ska förmånsbeskattas för privat bruk.

Från borgerligt håll har vi i en gemensam reservation tydligt angett för regeringen att man är fel ute och att man snarast bör återkomma med förslag om att installations- och distributionsbilar ska vara undantagna från förmånsbeskattning.

Herr talman! Jag vill yrka bifall till reservation 4.

Anf. 21 ANNA GRÖNLUND (fp):

Herr talman! Vi pratar i dag om förmånsbeskattning, och då kan man få för sig att det innebär beskattning av en förmån. Men precis som Lennart Hedquist alldeles nyss sade handlar den här propositionen inte enbart om beskattning av förmåner utan även om beskattning av företagare.

I slutet av propositionen handlar det om förmånsbeskattning av installationsbilar. För att vi verkligen ska vara överens om vad vi pratar om ska jag beskriva en sådan bil.

Den bil som jag har sett har ett passagerarsäte. Däremot finns det inget ytterligare säte, utan på det utrymmet har man valt att placera utrustning som man måste ha med sig. Det finns monterad inredning för verktyg och maskiner och också en vägg mellan sätet och skåputrymmet. Fordonet är i tjänst 24 timmar om dygnet. Denna bil förmånsbeskattas. Den som har sett en sådan bil som jag beskriver inser orimligheten i att den förmånsbeskattas.

Från den här talarstolen talas det väldigt ofta om att vi ska förbättra företagarklimatet och företagarnas villkor. Det är just det som den här delen av propositionen i grund och botten handlar om. Jag tror att vi ska vara medvetna om att det inte är genom fagra ord som vi förbättrar företagsamheten i vårt land, utan det är genom konkret handlande. Därför är det olyckligt att majoriteten i utskottet inte har valt att gå på den reservation som skulle leda till en förbättring när det gäller installationsbilarna och förmånsbeskattningen av dem.

Grundprincipen, herr talman, måste vara att företagare aldrig förmånsbeskattas för sina arbetsredskap. Därför vill jag yrka bifall till reservation 4.

Anf. 22 PER LANDGREN (kd):

Herr talman! När man läser propositionen och utskottsbetänkandet finner man att lagtexten saknar en definition av vad förmån är. Ändå handlar allting här om förmåner. Det är bland annat därför som vi när det gäller förmåner av mindre värde har föreslagit en beloppsgräns. En beloppsgräns är ju ändå en väldigt tydlig avgränsning när man har problem med att definiera vad en förmån faktiskt är. Det kan uttryckas på många olika sätt. För att undvika småaktigheter från statsmakternas sida, eller sådant som i alla fall kan upplevas som småaktigheter, anser vi att det är värdefullt för inte minst ideella organisationer och kanske små företag att det finns en beloppsgräns.

Jag vill yrka bifall till vår reservation 1 som vi har tillsammans med Centerpartiet.

När det gäller motion och annan friskvård slår vi också där ett slag för en beloppsgräns och för en individanpassning, som vi tycker är rimligt.

Vad gäller förmånsbeskattnings- och distributionsbilar ställer jag mig helt bakom vad Hedquist och Grönlund har sagt.

Utöver reservation 1 har vi ytterligare en reservation. Den gäller avdrag för utgifter för hemresor. Vi ser inte riktigt vitsen med att göra en skillnad på länder som kanske ligger precis utanför EES-området och länder som ligger inom EES-området. Själva avsikten med resan måste vara det väsentliga.

Anf. 23 ROGER TIEFENSEE (c):

Herr talman! Ett betänkande om beskattnings- av vissa förmåner – jag kan tänka mig att när jag kommer hem till min fru i kväll och ska tala om vad vi har pratat om i riksdagen i dag kommer hon inte att visa något större intresse för det.

Likafullt är det viktiga frågor för dem som det här berör. Vi har hört tidigare om hur man visade sina förmånsbilar här utanför vid Mynttorget.

Lagstiftningen i dag är skriven så, att om det inte finns en luftspalt mellan förarutrymmet och lastutrymmet är bilen förmånsbeskattad. Någonstans finns väl nidd bilden av hantverkare – ni vet Björn Skifs och Drömkåken – som är egenmäktiga och ställer sina kunder på bar backe ungefär. Tidigare användes *vans* av hantverkare. Syftet med den här lagstiftningen, som är väldigt tekniskt och komplicerat utformad i dag, är att förhindra att *vans* används för privat bruk. Men de bilar som vi såg vid Mynttorget var omöjliga att använda för privat bruk.

Min grundinställning är att har man som företagare ett arbetsredskap ska man inte beskattas, och framför allt inte förmånsbeskattas för det. I den reservation som vi har lyft fram från borgerligt håll vill vi framför allt undanröja den risken och förenkla skattesystemet. Före 1990 års skattereform fanns det en beloppsgräns på 600 kr.

Jag vill yrka bifall till reservation 1, som vi har tillsammans med Kristdemokraterna.

Framför allt för ideella organisationer men också för småföretag skulle det här vara förenklande. Vi har under de senaste veckorna sett hur man på Sportnytt har lyft fram ideella ledare. När vi diskuterar saker och tar beslut i riksdagen måste vi tänka på vad det får för återverkningar för dem som arbetar ideellt och dem som arbetar i små företag. Jag tycker att vi tar den hänsynen i vår reservation om att sätta en tydlig beloppsgräns för att just förenkla för ideella organisationer och småföretag. Jag uppfattar inte att regeringen och utskottets majoritet tar den hänsynen.

Anf. 24 BRITTA RÅDSTRÖM (s):

Herr talman! Riksdagen ska i dag ta ställning till skatteutskottets betänkande angående regeringens proposition *Beskattnings- av vissa förmåner*.

Jag vill, herr talman, börja med att yrka bifall till skatteutskottets förslag till riksdagsbeslut och avslag på samtliga reservationer.

De områden som betänkandet berör är, som nämnts tidigare,

- förmåner av mindre värde,
- motion och annan friskvård,
- förmånsbeskattning av installations- och distributörsbilar, så kallade rörmokarbilar, samt
- inställelseresor.

När det gäller skattefrihet för förmåner av mindre värde delar skatteutskottets majoritet regeringens bedömning att beloppsbestämd skattefrihet inte bör införas. Det skulle kunna vara förenat med betydande nackdelar och negativa effekter. En särreglering för vissa förmåner kan göra det svårare att i tillämpningen dra gränsen mellan skattefria förmåner och sådana som ska tas upp till beskattning. Både rättviseskäl och kravet på enkelhet talar mot att införa en bestämmelse som undantar förmåner av mindre värde som ges ut vid särskilda tillfällen.

Herr talman! När det gäller skattefrihet för friskvård och motion tillstyrker utskottets majoritet att de särskilda villkoren för skattefrihet slopas så att reglerna får en enklare och tydligare utformning, och jag vill betona en enklare utformning.

Avgörande blir att motionen eller friskvården riktar sig till hela personalen, att den är av mindre värde och av enklare slag samt att förmånen inte får bytas mot kontant ersättning. Det förekommer redan i dag olika möjligheter att välja motions- och friskvårdsalternativ i olika företag.

När det gäller motion eller friskvård av enklare slag kan det finnas mycket att välja på. Det kan till exempel röra sig om kostrådgivning, vattengympa eller det som har blivit så väldigt populärt nu, organiserad stavgång. Jag vet inte om någon av utskottets ledamöter har provat på det, men det är populärt i alla fall.

När vi pratar om enklare värden ska vi också vara medvetna om att avgifterna är väldigt olika i olika delar av landet. Det går inte att hitta en generell regel för vad som ska anses som enklare värde.

Exklusiva sporter och sporter som kräver dyrbara anläggningar, redskap och kringutrustning och som inte innebär motion i betydelsen fysisk träning anser jag inte utgöra enklare slag av motion. Utskottets majoritet anser att denna gränsdragning bör vara vägledande och är ej beredd att införa en uttrycklig beloppsgräns.

Herr talman! En annan omdiskuterad fråga när det gäller förmånsbeskattning, och som vi har hört om i tidigare inlägg, är det som kallas installations- eller distributörsbilar. Det har funnits kritik mot reglerna och deras tillämpning när det gäller möjligheten för företagare att slippa förmånsbeskattning för den här typen av bilar. Frågan om användandet av dessa bilar privat har utretts och även prövats i Regeringsrätten.

Installationsbilar eller distributörsbilar blir inte okörbara efter arbetets slut. Därför är det naturligtvis en skattepliktig förmån om man kan disponera bilen dygnet runt. Ej heller är de så utrustade att det inte går att köra till Konsum för att handla privat eller för att hälsa på gamla mamma, om man skulle vilja göra det.

Med den utredning som Riksskatteverket har gjort har frågan om att göra en förändring av förmånsbeskattningen fått en allsidig belysning, som jag ser det. Skatteutskottet delar regeringens uppfattning att någon ändring av reglerna inte bör genomföras.

Inställelseresor är en annan fråga som debatterats på olika håll och som ordföranden i skatteutskottet nämnde tidigare. Nu har det fungerat så att om en person från till exempel Borås eller Kiruna inbjuds att delta i ett debattprogram på TV, och programmet sänds från Umeå, måste personen betala skatt på sin reseersättning. En flygbiljett från Kiruna till Umeå kostar drygt 4 270 kr.

Detta har alltså beskattats tidigare. I detta betänkande förelår skatteutskottet att riksdagen bifaller förslaget om en skattebefrielse som syftar till att reseersättning inte ska förmånsbeskattas när andra ersättningar, som arvoden, inte betalas till den deltagande i detta fiktiva debattprogram.

Reglerna gällande beskattning av olika förmåner ska vara tydliga, klara och så enkla som möjligt. I detta betänkande finns sådana förslag.

Med detta, herr talman, yrkar jag ånyo bifall till förslaget i skatteutskottets betänkande och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 25 PER LANDGREN (kd) replik:

Herr talman! Vi hörde tidigare av Ulla Wester om respekt för utredningar och utredningars arbete. Nu har vi ju, vad gäller förmåner av mindre värde, ett förslag från en utredning som går rakt emot regeringens bedömning och utskottsmajoritetens bedömning. Remissinstanserna, även de som avstyrker, talar också om indexreglerat belopp och precisering av mindre värde. Riksskatteverket säger att det behöver göras ytterligare beredning och så vidare. Och så skriver utredningen att ett upprätthållande och en konsekvent beskattning många gånger kan uppfattas som småaktig i stället för ändamålsenlig. Ett återkommande exempel som utredningen nämner är förmåner av mindre värde. Det läser vi i propositionen.

Sedan säger regeringen: ”En skattefrihet för förmåner av mindre värde skulle dock vara förenad med betydande nackdelar och negativa effekter.” Om man bara talar om rättviseskäl och kravet på enkelhet kvalificerar det sig knappast som ”betydande nackdelar och negativa effekter” när det handlar om det som uppfattas som småaktighet från statsmakternas sida. Kan du förtydliga vad detta med ”betydande nackdelar och negativa effekter” kan vara?

Anf. 26 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Man kan tänka sig att det skulle kunna bli ett sådant kontrollsystem som innebär en viss byråkrati om det ska göras avdrag, eller ges skattebefrielse, för den här typen av förmåner av ringa värde.

Anf. 27 PER LANDGREN (kd) replik:

Herr talman! Och det skulle vara den betydande nackdelen, att statsmakterna bygger upp ett kontrollsystem? Är det så du menar?

Anf. 28 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Ja, om det handlar om gåvor av olika slag och det blir skattebefriat ska det naturligtvis ändå redovisas på något sätt. Det tror jag att Per Landgren förstår.

Anf. 29 ANNA GRÖNLUND (fp) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja fråga Britta Rådström om hon generellt och principiellt anser att arbetsredskap ska beskattas och också om arbetsredskap ska förmånsbeskattas.

Anf. 30 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Jag förstår att Anna Grönlund i det här fallet menar dessa bilar. Arbetsredskap som används i olika sorters arbeten beskattas naturligtvis inte. Men förutom att redskap finns i dessa bilar är det ju också fordon som man transporteras i och som är tillgängliga dygnet runt, som jag sade tidigare.

Anf. 31 ANNA GRÖNLUND (fp) replik:

Herr talman! Man kan fundera på det där med att de är tillgängliga dygnet runt. Den bil som jag beskrev är i service 24 timmar om dygnet. Det är givetvis olika personer som kör den, men den är i full service hela tiden under dygnet. Då kan man knappast åka till Konsum och handla eller åka och hälsa på mamma. Det skulle i så fall vara mellan några arbeten.

Jag tycker att det är orimligt att vi har ett system där företagare straffas med en förmånsbeskattning. Förmånsbeskattning ska vara beskattning på förmåner som man får, som att man har en bil som går att använda för privat bruk eller, som vi har talat om tidigare, exempelvis idrott, alltså att man får motion på sin arbetstid.

Men det här handlar i grunden om ett arbetsredskap. Jag finner det helt orimligt att man har en så rigid inställning till det här. Problemet i dagsläget är ju att inte alla bilar är likadana och att det är svårt att dra gränsen. Därför skulle jag vilja avsluta med att ställa frågan till Britta Rådström: Skulle Britta Rådström vara beredd att ha ett system där varje bil specialgranskas så att ingen faller mellan stolarna, som man lätt kan göra i dag?

Anf. 32 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Det var precis detta som Anna Grönlund avslutade med som jag tänkte haka på. Det är ju orimligt att hantera varje bil för sig. Naturligtvis måste vi ha generella regler som gör det enklare, mer tydligt och klart, hur saker och ting ska beskattas. Det gäller även installationsbilar.

Anf. 33 ROGER TIEFENSEE (c) replik:

Herr talman! Britta Rådström sade i det tidigare replikskiftet att det skulle vara enkla, tydliga och generella regler. Den enkla, tydliga och generella regeln när det gäller installationsbilar är i dag att om det finns en luftspalt mellan förarutrymmet och lastutrymmet betraktas de som arbetsredskap, och förmånsbeskattas inte.

Britta Rådström säger i sitt resonemang att installationsbilar inte är okörbara efter arbetet. De kan disponeras dygnet runt. Man kan åka till Konsum med dem och annat. Men med det resonemanget skulle du i så fall vilja ändra den nuvarande regeln och säga att allting som man kan köra till Konsum med borde förmånsbeskattas. Är det så du tänker?

Anf. 34 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Det var väl inte riktigt så jag menade, men om det är en arbetsbil kan man naturligtvis använda den även utanför arbetet. Även om det står aggregat i bakre delen av bilen, och även om den är åtskild, är det naturligtvis möjligt att använda den andra tider också.

Anf. 35 ROGER TIEFENSEE (c) replik:

Herr talman! Ja, men det var ändå inte riktigt svar på min fråga. I de nuvarande reglerna är det faktiskt så, teoretiskt sett, att sådant som betraktas som arbetsredskap, där du har den här luftspalten, kan man också åka till Konsum med. Jag är uppvuxen på landet. Man kan åka till Konsum med en traktor. Tycker du att man ska betala förmånsskatt för disposition av traktor också?

Det här haltar. Vi ska ha enkla, generella regler. Det som är ett arbetsredskap ska inte förmånsbeskattas.

Anf. 36 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Jag har aldrig tänkt på detta med traktor, men det kanske vore ett spår.

Trots allt anser jag att bilar av den här typen bör förmånsbeskattas eftersom de även kan disponeras under fritiden och andra tider på dygnet än då man arbetar.

Anf. 37 MARIE ENGSTRÖM (v):

Herr talman! Jag tänkte säga några ord om förmånsbeskattning av rörmokeribilar. Detta har ju diskuterats tidigare i utskottet, och vårt parti uppmärksammade det för några år sedan i en motion. Det var under förra mandatperioden.

Efter det har regeringen bett Riksskatteverket att se över denna fråga. Man har kommit fram till, via en dom i Regeringsrätten, att det faktiskt finns utrymme i dagens regler för att göra den här typen av individuella bedömningar när det gäller hur bilarna har använts.

Den här domen i Regeringsrätten kom 2001, alltså för cirka två år sedan. Den kom alltså efter det att frågan hade uppmärksammats i riksdagen. Då hade frågan även uppmärksammats i Riksskatteverket. Vi tror att det kan ha haft viss betydelse.

Den dom jag tänker på gällde en lätt lastbil som var försedd med förarstol och passagerarsäte, och lastutrymmet var inrett för den verksamhet som skulle bedrivas. Där fanns verkstadsutrustning, arbetsbänk och tydligen också gastuber. Ägaren till bilen, alltså företagaren, hade inte haft någon privat körjournal, för han eller hon – jag tror att det var en han, förresten – tyckte att det var så uppenbart att han inte hade använt bilen för privat bruk att han inte behövde förete något sådant bevis. Frågan gick så småningom vidare. Man fick prövningstillstånd från Rege-

ringsrätten, och Regeringsrättens beslut blev att företagaren inte skulle förmånsbeskattas.

Jag tycker att det kanske kan vara klokt att vi följer rättsläget ytterligare i den här frågan och bevakar frågan. Självklart ska man inte beskattas för något man inte använder. En förmån ska vara en förmån och ingenting annat. Med detta, herr talman, vill jag yrka bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades efter 9 §.)

Prot. 2003/04:22
30 oktober

*Beskattnings av
vissa förmåner*

8 § Skatteavtal mellan Sverige och Portugal m.m.

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2003/04:SkU4
Skatteavtal mellan Sverige och Portugal m.m. (prop. 2002/03:127).

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades efter 9 §.)

9 § Företrädaransvar m.m.

Företrädaransvar m.m.

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2003/04:SkU5
Företrädaransvar m.m. (prop. 2002/03:99 delvis och prop. 2002/03:128).

Anf. 38 INGER NORDLANDER (s):

Herr talman! Det betänkande som vi nu ska debattera gäller företrädaransvar, där vissa förändringar föreslås i skattebetalningslagen och att mål om företrädaransvar flyttas till förvaltningsdomstol. Fem reservationer har väckts i ärendet.

Beträffande skattebetalningslagen innebär förslaget att nuvarande reglering omformuleras till vad som tidigare gällde. I uppbördslagen fanns det tidigare bestämmelser om juridiska personers företrädares betalningsansvar för skattebelopp som inte har betalats i lagstadgad tid och ordning. När sedan skattebetalningslagen kom till fick betalningsansvaret för företrädare en annorlunda ordkonstruktion, som skulle göra det lättare för myndigheter och enskilda att använda den. Exempelvis togs den så kallade subjektiva rekvisiten, som betyder att företrädaren ska ha insett att skatten inte kunde betalas i tid, bort i texten och uttryckets i objektiva termer. Men avsikten var inte att åstadkomma någon förändring i sak och än mindre någon skärpning av förutsättningarna för betalningsskyldighet i förhållande till vad som tidigare gällde. Därför föreslår propositionen att regleringen i skattelagen ska formuleras om och att den subjektiva rekvisiten beträffande uppsåt och grov oaktsamhet återinförs.

I propositionen föreslås dessutom att beslut om företrädaransvar ska fattas av allmän förvaltningsdomstol i stället för av allmän domstol. Den förändringen görs för att skattskyldighet och företrädaransvar ofta sam-

Företrädaransvar m.m.

Anf. 39 LENNART HEDQUIST (m):

Herr talman! Inger Nordlander har rätt i sin förutsägelse att det just är frågan huruvida mål beträffande företrädaransvar ska överflyttas från allmän domstol till förvaltningsdomstol som debatten kommer att handla om, och det är det som är skiljande i utskottet.

Det bör understrykas att betänkandet och propositionen grundar sig på en beställning som riksdagen tidigare har gjort. Regeringen har gått utöver beställningen och också, på ett omotiverat sätt, flyttat över handläggningen av ärendena från allmän domstol till förvaltningsdomstol. På den punkten har såväl Lagrådet som ett flertal remissinstanser anfört mycket kritiska synpunkter.

I riksdagen finns det en riksdagsledamot från Socialdemokraterna som heter Carina Hägg. Hon har här i kammaren utmärkt sig inte bara genom att ha en oerhörd aktivitet – hon brukar toppa Dagens Nyheters lista där man sätter poäng på antalet frågor, deltagande i debatter och så vidare – utan hon har också i det här ärendet skrivit en utomordentligt insiktsfull och klok motion. Där argumenterar hon på ett övertygande sätt mot regeringens proposition i den här anförda delen.

När vi i utskottet behandlade den här frågan kunde Socialdemokraterna på intet sätt egentligen förklara varför propositionen har kommit att innehålla den här punkten och varför man nu ska lasta över den här typen av ärenden på allmänna förvaltningsdomstolen.

Jag har på min kammare försköt fundera ut något skäl till att man gör denna åtgärd. Om man vill vara lite konspiratorisk skulle man kunna säga att Socialdemokraterna vill lyfta över ärenden på den allmänna förvaltningsdomstolen så att riksdagens beställning om att flytta över asylärendena till den allmänna förvaltningsdomstolen skulle försvåras. Men jag medger att det är ett väldigt konspiratoriskt synsätt, och jag vill ju inte tro att det är något sådant som ligger bakom.

Men det vore på sin plats att den socialdemokrat som ska föra debatten här kunde förklara varför Carina Hägg har fel, varför det som anförs i den folkpartistiska motion som också behandlas i anslutning till det här ärendet skulle vara felaktigt och varför Lagrådet och de remissinstanser som har yttrat sig i ärendet också har fel. Jag tror att det är någon i Regeringskansliet som av misstag har kommit på denna väldigt egendomliga tanke.

Herr talman! Jag yrkar alltså bifall till reservation 2, och i den händelse reservation 2 vinner bifall kommer ju också reservation 5 med.

Anf. 40 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Jag får väl lite kort berätta för talmannen att detta om företrädaransvar i skattemål är en av de frågor som jag ännu inte har mött på gator och torg. Likväl är det naturligtvis för dem det berör en väldigt viktig fråga.

Jag ber att få yrka bifall till reservationerna 1 och 2, och därav följer också reservation 5, om nu reservation 2 skulle vinna bifall.

Britta Rådström sade någonting väldigt klokt alldeles nyss. Hon sade att regler om beskattning ska vara så tydliga som möjligt. Det skiljer sig

mycket från tesen att regler om beskattning ska vara tydliga. På den punkt som vår reservation rör, nämligen begreppet företrädare, har vi ett exempel på något som är väldigt otydligt.

Folkpartiet har begärt att man ska definiera vad en företrädare är i de här sammanhangen. Då skriver utskottet så här: ”En definition av begreppet företrädare i lagtexten riskerar att påverka tillämpningsområdet, antingen i inskränkande eller utvidgande riktning.” Det kan gå precis hur som helst! Och detta skriver alltså utskottsmajoriteten. Detta handlar ju om en enda sak, nämligen att lagstiftaren har kapitulerat för svårigheter, befinner sig i vild flykt från allt ansvar och överlåter åt någon annan att definiera vad en företrädare är. Det handlar om att skattelagstiftningen på den här punkten är på väg in i den paragrafdimma som finns där, för att inte säga töcken.

Folkpartiet har i sin reservation skrivit att vi, till skillnad från regeringen, menar att det i lagtexter bör införas en definition av begreppet företrädare. Det vore en god vägledning för bland annat alla domstolar. Därför tycker vi i Folkpartiet att regeringen bör återkomma till riksdagen med en definition av företrädarbegreppet i det här sammanhanget.

Anf. 41 LARS GUSTAFSSON (kd):

Herr talman! I föreliggande betänkande, som behandlar företrädaransvar, föreslås att man återinför de så kallade subjektiva rekvisiten om uppsåt och grov oaktsamhet, och att bevisbördan då åläggs det allmänna. Det föreslås också möjlighet till befrielse från betalningsskyldighet om det finns särskilda skäl. Kristdemokraterna har inget att invända mot detta.

Vi är däremot kritiska till förslaget om förändringen av domstolsförfarandet. Vi anser inte att det finns vägande skäl att överföra mål om företrädaransvar till allmän förvaltningsdomstol. Lagrådet och flera remissinstanser har också uttryckt sig kritiskt mot förslaget. Jag kan säga att Lennart Hedquist här ger vår ideologi, förvaltarskapstanken, helt nya arenor och dimensioner.

Kristdemokraterna anser att denna typ av mål även fortsättningsvis bör handläggas av allmän domstol. Skäl har anförts här tidigare.

Det bör även finnas en tidsgräns för förfarandet, och det ska finnas en tidsgräns för hur lång tid det kan ta innan skattemyndigheten träffat överenskommelse med företrädaren eller ansökt om ansvar hos domstol. En tidsgräns ska också finnas för hur lång tid handläggningstiden i domstol får vara.

Vi anser det viktigt att muntlig förhandling ska hållas och garanteras företrädaren om företrädaren begär detta.

Avslutningsvis vill jag yrka bifall till reservation nr 2.

Anf. 42 FREDRIK OLOVSSON (s):

Herr talman! Den nya ordningen med presentatör gör det möjligt för mig att hoppa över en del av beskrivningen av ärendet och spara en del av kammarens tid. Jag ska gå direkt in på det som har behandlats tidigare i debatten.

Utskottets majoritet håller med regeringen om att det finns goda skäl att flytta den här typen av mål från allmän domstol till förvaltningsdomstol, det vill säga att första instansen inte längre är tingsrätt utan länsrätt.

Skälet till förändringen, som måhända kan vara lite rolig men inte särskilt dramatisk, är att den nya ordningen leder till en mer effektiv hantering eftersom man samtidigt, i samma domstol, inte bara kan hantera mål om företrädaransvar utan också den bakomliggande skattefrågan. Genom att sammanföra de här typerna av mål till länsrätten kan man åstadkomma en processekonomisk fördel samtidigt som man inte behöver bekymra sig för att det uppstår några kompetenskonflikter mellan domstolarna.

Folkpartiet ställer krav om en definition av själva begreppet företrädare i lagen, men vi avvisar det. Visserligen föreslogs det redan i den utredning som ligger till grund för propositionen och också betänkandet från utskottet, men som också flera remissinstanser påpekat finns det en risk för att en sådan definition blir för vid, alltså så att fler än de som verkligen är att betrakta som företrädare kommer att drabbas av detta ansvar. Som några andra remissinstanser lyfter fram finns också risken för att definitionen blir så snäv, beroende på hur man väljer att definiera företrädaren, att den som borde ha detta ansvar kommer undan.

Vi anser därför inte att det finns några hållbara skäl för att införa den typen av definition. Vad som är och även fortsättningsvis bör vara avgörande för betalningsskyldigheten är vem som har den faktiska makten och möjligheten att påverka den juridiska personens förvaltning – det blir ju snarast en bevisfråga i varje enskilt fall – och alltså inte vilken formell position eller vilket uppdrag personen i fråga har.

När det sedan gäller handläggningen av de här ärendena är det ju viktigt att den sker så snabbt som möjligt. För den enskilda företrädaren står ofta stora ekonomiska värden på spel. Då är det självklart inte bra om det drar ut på tiden i onödan. Därför är det väldigt bra att det nu förs in i lagen att mål om betalningsansvar ska hanteras skyndsamt. Däremot vill vi inte ha den definitiva tidsgräns som Kristdemokraterna har föreslagit bortom vilken det inte längre är möjligt att driva frågan. Vi tror att det skulle vara olyckligt och minska effektiviteten i hela det här systemet med företrädaransvar som vi anser vara viktigt för att de skatter som ska betalas verkligen också betalas. Jag yrkar därför bifall till förslaget i utskottets betänkande och avslag på reservationerna.

Anf. 43 LENNART HEDQUIST (m):

Herr talman! Här åberopas effektivitetsskäl till att göra den här överflyttningen från allmän domstol till förvaltningsdomstol. Då kan man ju fråga sig: Varför har inte Lagrådet och de berörda remissinstanserna förstått detta, och inte heller Carina Hägg, märk väl? Carina Hägg har ju skrivit en väldigt utförlig och bra motion i ärendet där hon på ett övertygande sätt har visat att det inte uppstår effektivitetsvinster heller. Det är den ena frågan.

Den andra frågan är: När nu den här förändringen ska göras, hur avser man då tillföra resurser till förvaltningsdomstolarna, och varifrån ska dessa komma? Vi har ju samtidigt sett de senaste dagarna hur det allmänna domstolsväsendet har en resursbrist. I största allmänhet uppstår ju i dagens Sverige långa köer beträffande handläggning av såväl de ärenden som ska behandlas i allmän domstol som de som behandlas i förvaltningsdomstol. Rättsväsendet eroderar i Sverige just nu, och då genomför

Anf. 44 FREDRIK OLOVSSON (s):

Herr talman! Jag ser verkligen fram emot att även i fortsättningen få höra de här lovorden om Carina Hägg i andra diskussioner och debatter. Jag tycker att hon är en utmärkt företrädare för Socialdemokraterna, men i det här fallet har vi olika uppfattningar. Det kanske också beror på att det ärende vi diskuterar nu inte handlar om några djupa ideologiska frågor.

Jag ska börja med att rätta Lennart Hedquist på en punkt, nämligen när det gäller remissinstanserna. Det är ett fåtal remissinstanser som har invändningar. De flesta remissinstanser lämnar det här förslaget utan erinran, som man ser att det står i propositionen om läser den. Lagrådet har egentligen bara en svepande formulering om varför man inte ska göra detta. Sedan kommer man med några mera konkreta synpunkter, och dem har regeringen också tillgodosett i sitt förslag. Därvidlag ser jag inga problem.

Sedan kan jag inte förstå varför man – om det nu är så illa i domstolarna – inte ska se till att den här typen av mål bedrivs på effektivast möjliga sätt. Det verkar ju väldigt klokt när resurserna är knappa.

Anf. 45 LENNART HEDQUIST (m):

Herr talman! Självklart är det så, men då gäller: Upp till bevis! Se till att det blir på det sättet och att man inte bara har en förhoppning. Jag upplever det så att de personer som har satt sig in i den här frågan ställer sig väldigt kritiska till den här förändringen. Bland dessa inkluderar jag Carina Hägg. Jag förmodar att man inte skriver en så lång och insiktsfull motion om man inte har satt sig in i frågan.

Detsamma gäller även beträffande Folkpartiets motion, som förmodligen grundar sig på att motionärerna i sin omgivning har haft personer som har satt sig in i frågan.

Min allmänna synpunkt är den att Socialdemokraterna på något sätt bör framföra någonting som tyder på att de skulle ha rätt i att det här ökar effektiviteten.

Anf. 46 FREDRIK OLOVSSON (s):

Herr talman! Också jag har naturligtvis satt mig in i den här frågan, och jag kan säga att jag i alla fall tror att det är ett bra förslag. Man vet ju aldrig riktigt förrän efteråt hur det faller ut. Det finns givetvis alltid anledning att följa upp de förändringar som man gör.

I den andra fråga som ställdes efterlyste Lennart Hedquist skäl till att det här verkligen ökar effektiviteten, trots att alla insiktsfulla bedömare anför tvivel. Det är dock inte så att alla insiktsfulla bedömare anför tvivel. Frågan är till och med utredd, och utredaren föreslår just den här förändringen. Det är alltså inte fråga om något hugskott som någon på Regeringskansliet har slängt in för att jäklas med oss.

Överläggningen var härmed avslutad.

Beslut

SkU2 Det nya Skatteverket

Punkt 1 (Det nya Skatteverket)

1. utskottet

2. res. 1 (c)

Votering:

250 för utskottet

13 för res. 1

86 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 42 m, 33 fp, 22 kd, 23 v, 1 c,
12 mp

För res. 1: 13 c

Frånvarande: 27 s, 13 m, 15 fp, 11 kd, 7 v, 8 c, 5 mp

Agne Hansson (c) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Punkt 2 (Kronofogdemyndigheterna och förbättrad skattekontroll)

1. utskottet

2. res. 2 (m, fp, kd)

Votering:

169 för utskottet

100 för res. 2

80 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 23 v, 15 c, 13 mp

För res. 2: 43 m, 33 fp, 24 kd

Frånvarande: 26 s, 12 m, 15 fp, 9 kd, 7 v, 7 c, 4 mp

Punkterna 3 och 4

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU3 Beskattning av vissa förmåner

Punkt 1 (Förmåner av mindre värde)

1. utskottet

2. res. 1 (kd, c)

Votering:

230 för utskottet

39 för res. 1

80 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 43 m, 33 fp, 23 v, 13 mp

För res. 1: 24 kd, 15 c

Frånvarande: 26 s, 12 m, 15 fp, 9 kd, 7 v, 7 c, 4 mp

Punkt 3 (Förmånsbeskattning av installations- och distributionsbilar)

1. utskottet
2. res. 4 (m, fp, kd, c)

Votering:

155 för utskottet

115 för res. 4

79 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 1 kd, 23 v, 13 mp

För res. 4: 44 m, 33 fp, 23 kd, 15 c

Frånvarande: 26 s, 11 m, 15 fp, 9 kd, 7 v, 7 c, 4 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU4 Skatteavtal mellan Sverige och Portugal m.m.

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU5 Företrädaransvar m.m.

Punkt 2 (Definition av begreppet företrädare)

1. utskottet

2. res. 1 (fp)

Votering:

236 för utskottet

34 för res. 1

79 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 43 m, 24 kd, 23 v, 15 c, 13 mp

För res. 1: 1 m, 33 fp

Frånvarande: 26 s, 11 m, 15 fp, 9 kd, 7 v, 7 c, 4 mp

Punkt 3 (Allmän förvaltningsdomstol som första instans m.m.)

1. utskottet

2. res. 2 (m, fp, kd, c)

Votering:

154 för utskottet

115 för res. 2

80 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 23 v, 13 mp

För res. 2: 43 m, 33 fp, 24 kd, 15 c

Frånvarande: 26 s, 12 m, 15 fp, 9 kd, 7 v, 7 c, 4 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.35 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

10 § Frågestund

Anf. 47 ANDRE VICE TALMANNEN:

Följande statsråd kommer att delta i dagens frågestund: Finansminister Bosse Ringholm, statsrådet Ulrica Messing, socialminister Lars Engqvist, justitieminister Thomas Bodström och försvarsminister Leni Björklund. Välkomna!

Finansminister Bosse Ringholm besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde. Frågor till övriga statsråd förutsätts beröra deras ansvarsområden inom regeringen.

Nationella ID-kort

Anf. 48 CARL-AXEL JOHANSSON (m):

Fru talman! Jag har en fråga till justitieminister Thomas Bodström. Det är en fråga som har legat mig varmt om hjärtat under mina år här i riksdagen. Den gäller de nationella ID-korten. Vi har ju ställt ett antal frågor om dessa. Det har gått lite framåt, men det har känts segt.

Jag har ett svar från justitieministern från februari där det står: När remissförfarandet är avslutat kommer jag att kunna redogöra för den fortsatta tidsplanen.

Nu undrar jag: Vilken tidsplan gäller nu för de nationella ID-korten? Eller har justitieministern blivit stående på ett ben?

Anf. 49 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Nej, jag står här på båda benen även om jag lutar mig lite. Frågan om ett nationellt ID-kort tog lite längre tid att utreda i Sverige därför att vi ville utröna möjligheterna ordentligt att verkligen få ett nationellt ID-kort för alla. Efter remissvaren ska uppdraget gå över till Rikspolisstyrelsen. Alla de frågorna är numera avklarade. Vi hade en diskussion om detta för några veckor sedan. Jag ser inga problem alls längre i den här frågan.

Anf. 50 CARL-AXEL JOHANSSON (m):

Fru talman! Min uppfattning är att man komplicerar det här i onödan. Man behöver egentligen ha en resehandling och inte ett resedokument. Resehandlingar skulle till exempel nuvarande ID-kortsfabrikörer kunna utfärda. Ingen kan ta ifrån mig min identitet. Vad man behöver tillföra är

att man är svensk medborgare, och det skulle man kunna få från folkbokföringsregistret.

Skulle man inte kunna lösa det på detta enkla sätt?

Prot. 2003/04:22

30 oktober

Frågestund

Anf. 51 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Problemet är ju att det ska gälla i andra länder. De nationella ID-korten måste uppfylla de krav som de länderna kan ställa. Det gäller även länder inom EU som vi i och för sig har rätt att resa till utan pass, men där deras nationella lagstiftning ställer krav på ID-kort som ska vara godkända. Det är det som har gjort att det här arbetet har fått drivas tillsammans med andra länder för att det ska bli lättare för svenska medborgare att resa till dessa länder i framtiden.

Skatteutjämningsystemet

Anf. 52 KARIN PILSÄTER (fp):

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till finansministern. Den gäller både finanserna och den övergripande politiken.

Jag tror att Sverige har hamnat i en förtroendekris på många områden. Politiker skattefuskar. Direktörer slarvar bort spararnas pengar. Det är bostadsfusk och så vidare. Det är en förtroendekris mellan överhet och allmänhet.

Men vi har också en annan förtroendekris, nämligen den mellan en femtedel av Sveriges invånare, de som bor i Stockholmsregionen, och regering och riksdag. Den gäller det havererade utjämningsystemet.

Utjämningsystemet är viktigt och bra. Människor ska inte vara beroende av att ha rika grannar för att få bra sjukvård och skola. Men problemet är nu att systemkonstruktionen gör att fattiga människor kommer att få betala ännu mer för sämre vård just därför att man har rika grannar. Detta är ett grundläggande systemfel.

Jag skulle helt enkelt vilja fråga finansministern vilka mått och steg regeringen nu snabbt kommer att ta för att återställa förtroendet, legitimiteten och solidariteten.

Anf. 53 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Jag är glad att Karin Pilsäter tycker att vi ska ha ett riktigt utjämningsystem i Sverige. Grunden för det är att vi vill att alla som bor i Sverige ska ha någorlunda lika välfärdsvillkor. Oavsett om man bor i storstad, glesbygd eller någon annanstans ska man ha likadana schysta villkor. Det utjämningsystem som vi har i dag är faktiskt ett av de viktigaste sätten att se till att folk har just jämlika villkor.

Jag är oerhört allvarligt oroad över det som har hänt i Stockholmsregionen under de senaste åren. Den dåvarande borgerliga majoriteten i Stockholms läns landsting sköt sönder ekonomin fullständigt och lämnade efter sig mer eller mindre ett konkursbo med 20 miljarder kronor i skulder. Det gör att stockholmarna i dag får betala 1 miljard kronor i räntekostnader varje år. Det ser jag som det stora hotet mot att vi kan få till stånd en bättre ekonomisk utveckling i Stockholmsområdet.

Jag är säker på att vi också kan hitta rätta avvägningar för olika delar av landet när det gäller det framtida skatteutjämnningssystemet. Det finns ett förslag för närvarande. Det är ute på remiss. Sedan ska regeringen ta ställning.

Anf. 54 KARIN PILSÄTER (fp):

Fru talman! Det var inte oväntat att Bosse Ringholm skulle försöka skylla på den tidigare regionala majoriteten. Stockholm har inte dyrare vård. Och det är den nuvarande socialdemokratiska majoriteten som har fått sin budget underkänd av länsrätten, men jag tycker att vi kan lämna det därhän.

Det som vi borde prata om här i riksdagen är just legitimiteten i systemet. Sanningen är ju den att fattiga stockholmare kommer att få betala Sveriges högsta skatt för vården, som är en av de sämsta i landet. Det kan väl ändå inte vara rimligt.

Det är inte så, som många vill framställa det, att det bara går pengar till fattiga regioner. Utan Stockholms läns invånare ska nu betala nästan 700 miljoner kronor vardera årligen till tillväxtregionerna i Skåne och Västra Götaland, Göteborgsregionen.

Jag tror att detta kommer att ta en ände med förskräckelse både vad gäller skattebetalningsvilja generellt och tilltron till vården. Jag tycker att regeringen skulle behöva tänka om mycket kraftfullt på den punkten och se till att vi hos den femtedel av Sveriges befolkning som bor i Stockholmsregionen kan återupprätta ett förtroende för riksdag och regering och en legitimitet och solidaritet människor emellan, inte systemen emellan.

Anf. 55 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Vi behöver inte diskutera vems felet är. Vi kan bara konstatera att vi hade en borgerlig majoritet i Stockholms läns landsting den förra mandatperioden. Om de lämnade efter sig ett underskott och en skuld på 20 miljarder kronor hade de naturligtvis ansvaret för det. Det är Stockholmsregionens stora bekymmer i dagsläget att klara ut det stora underskottet. Det har den nya majoriteten fått i uppgift att göra. De försöker på alla sätt minska kostnader och öka intäkter för att lösa den ekvationen.

Ett konstigt inslag är att Karin Pilsäter säger att Stockholmsregionens invånare får betala en mycket hög skatt men har den sämsta vården i landet. Under den förra mandatperioden när det var borgerlig majoritet hörde jag oftast borgerliga företrädare säga att den bästa vården fanns i Stockholms läns landsting, och det har nog inte ändrats dramatiskt på några månader. Jag tror att stockholmarna har en ganska bra vård, och de betalar också för den vården. Men de är naturligtvis också beredda att betala för övriga delar av landet eftersom man har en högre inkomstnivå i Stockholmsområdet. Det är en form av utjämning som vi socialdemokrater tycker är bra. Vi kan alltid diskutera hur utformningen ska vara. Underskott gillar vi inte, men det tycks vara den borgerliga önskan.

Anf. 56 KENNETH JOHANSSON (c):

Fru talman! Rattfylleriet dödar 150 personer och skadar ett tusental varje år i Sverige. Det beror på att det görs ca 14 000 bilresor med förare som är så alkoholpåverkade att de skulle dömas för rattfylleri om de upptäcktes. Vi blir ständigt påmind om de fasansfulla konsekvenserna av rattfylleriet för de drabbade och anhöriga.

Det finns faktiskt en del åtgärder man kan vidta, och det ganska snabbt. Alkolås är ett utmärkt vapen. Jag och Centerpartiet har presenterat fyra steg:

1. Inför alkolås vid transport av farligt gods, skolskjutsar och persontransporter.
2. Inför alkolås i all yrkestrafik.
3. Kräv alkolås i alla nytillverkade bilar.
4. I framtiden bör alla fordon, nya som gamla, ha alkolås.

Min fråga till statsrådet Ulrica Messing är: Vilken uppfattning har statsrådet om Centerpartiets konkreta förslag?

Anf. 57 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Som svar på Kenneth Johanssons fråga om hur jag ser på alkolås i allmänhet vill jag säga att det nog är allmänt känt här i kammaren att jag är oerhört positiv till det.

Jag är väldigt glad över de överenskommelser som har träffats mellan försäkringsbolag och enskilda personer. Som privatpersoner får vi en lägre premie om vi installerar ett alkolås.

Jag är nästan ännu gladare för de överenskommelser som har träffats med näringen: med Taxiförbundet och åkeribranschen. Där använder man det som en konkurrensfördel att ha alkolås i bilen.

Anledningen till att jag är så glad för detta är att när man får den här typen av stora beställningar som från Taxiförbundet och åkerinäringen pressar man priset.

Få privatpersoner installerar i dag alkolås i sina bilar. Ett av skälen är att det fortfarande är ganska dyrt. Det är dessutom tekniskt svårt och känsligt. Vi behöver utveckla alkolåsen mycket mer för att vara säkra på att låsen fungerar.

Allt det här bejakar jag. Vi arbetar aktivt för att frågan om alkolås ska drivas inom EU. Det var en av de frågor som jag lyfte fram på det senaste ministermötet förra veckan.

I dagsläget är det inte möjligt att ha särregler för svensk biltillverkning eller för de bilar som är tillverkade i andra länder och importeras till vårt land.

Alkolås kommer att bli självklart i alla bilar så småningom. Frågan är bara hur lång tid det tar. För att vi ska få med oss alla biltillverkare i andra länder på att installera alkolås måste vi göra det tillsammans med företrädare för branschen och näringen här hemma. Vi gör det nu inom EU. I Sverige finns det en bred uppslutning kring alkolåsen.

Anf. 58 KENNETH JOHANSSON (c):

Fru talman! Tack för svaret. Jag instämmer i att det har hänt en del, men det går för sakta enligt mångas uppfattning.

Om vi ställer krav får vi en snabbare utveckling av tekniken och också – vilket är nödvändigt – lägre kostnader. Jag tror att det går att göra mycket mer. Det krävs till exempel direktiv till Räddningsverket när det handlar om farligt gods. Det handlar om att tillsammans med Svenska kommunförbundet diskutera upphandlingsreglementet för offentliga resor.

Jag kan göra listan lång. Jag uppmanar statsrådet att titta på Centerpartiets konkreta förslag. Jag tror att det finns guldkorn att hitta där.

Det finns andra åtgärder på detta viktiga område som vi vill lyfta fram. Det handlar om obligatorisk alkotest vid trafikolyckor. Det handlar om att prioritera polisens förutsättningar att jobba med rattonykterhet, och det handlar om något så basalt som att ha gemensam EU-statistik på området.

Vad säger ministern om det?

Anf. 59 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Jag tror att det framför allt handlar om att vi har en förändrad attityd till alkohol i vårt samhälle. Det ser vi bland annat i trafiken. Men vi ser det också på en rad andra områden.

Det finns fler och fler som varje dag är beredda att sätta sig bakom ratten med alkohol eller andra droger i kroppen. Det är ett resultat av att vi i vårt samhälle i stort konsumerar mer och mer alkohol. Det måste vi ta ett gemensamt ansvar för.

Vi har fortfarande en oerhört stor folklig uppslutning för att man ska vara nykter och drogfri bakom ratten. Det ska vi använda oss av. I dag ökar riskerna för att bli avslöjad om man inte är det. Polisen tar fler och fler utandningsprov varje år där man blir avslöjad om man har alkohol i blodet. Det är också viktigt.

På försök har vi gjort det möjligt för de kvinnor och män som blir dömda för rattonykterhet att få behålla körkortet om de installerar ett alkoholås i sin bil. Det kan vara en tredje viktig sak.

Pensionsförsäkringar

Anf. 60 KENNETH LANTZ (kd):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till finansminister Ringholm.

Många svenskar har under året sparat i pensionsförsäkringar, dels i syfte att trygga sin egen ålderdom, dels för efterlevande i händelse av för tidig död.

Enligt EU-direktivet ska återbäring och avkastning skyddas på ett för försäkringstagarna tryggt sätt under avtalets löptid. Svensk lagstiftning har emellertid inte följt EU-regeln. Det har fått till följd att värdet på vårt pensionssparande har utsatts för ett för stort risktagande.

De flesta försäkringsbolagen drivs som ömsesidiga bolag. Därmed är det rimligt att vinstmedlen också tillhör försäkringstagarna, utan risktagande.

Vad ämnar finansministern göra för att lugna våra nuvarande och blivande pensionssparare när det gäller att deras pensionsförsäkringar har minskat så radikalt i värde?

Prot. 2003/04:22
30 oktober

Frågestund

Anf. 61 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Jag delar uppfattningen att många av de privata försäkringsbolagen skulle kunna göra betydligt mer för att informera sina försäkringstagare och se till att de har en större stabilitet i sin kapitalförvaltning.

Det regeringen gör på området är naturligtvis att se till att de EU-direktiv som finns följs upp genom nationell lagstiftning. I Europa pågår i dag också ett arbete där vi gemensamt har kommit överens om att fram till år 2005 se över hela finansmarknadslagstiftningen och se till att vi får en bättre ordning som är gemensam för de europeiska länderna.

Från den svenska regeringens sida har vi förstärkt Finansinspektionens resurser, vilket är väldigt viktigt. Finansinspektionen har fått mer instrument till sitt förfogande. I den budgetproposition som behandlas här i kammaren under hösten finns det mer resurser, det vill säga mer pengar till Finansinspektionen.

Som bekant har min kollega Gunnar Lund som har ansvar för det här området varit mycket aktiv för att jaga försäkringsbolagen. De behöver jagas med blåslampa även framöver.

Anf. 62 KENNETH LANTZ (kd):

Fru talman! Tack för svaret.

Placeringsutredningen överlämnades ju till Gunnar Lund för ett tag sedan. Det finns förslag om ett moderniserat solvent system för just försäkringsbolag.

Det finns en sak som inte tas upp i utredningen – det är samma frågeställning som jag hade från början – och det är skillnaden mellan den svenska lagstiftningen och EU-reglerna som borde kunna ge försäkringstagarna större trygghet. Med tanke på gjorda fastighets- och bostadsaffärer borde försäkringsbolagen få ett bättre regelverk även här i Sverige.

EU-reglerna säger en sak. Den svenska lagstiftningen säger en annan sak. Det har man missat i utredningen.

Vad tänker finansministern göra för att på det sättet förstärka tryggheten för våra pensionssparare?

Anf. 63 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Vi har ännu inte tagit ställning till de förslag som finns i utredningen. Jag kan försäkra Kenneth Lantz om att regeringen har haft högre ambitioner än vad många andra EU-stater har haft.

När vi ser de direktiv som EU lägger fram ser vi det snarast som ett golv. Inom vissa områden kommer vi att kunna ha betydligt högre krav på våra försäkringsbolag i fortsättningen.

Den debatt som har varit i gång under några månader där spararna med rätta har kritiserat försäkringsbolagen för att de inte har varit tillräckligt varsamma med sina resurser och försäkringstagarnas pengar har gjort att regeringens arbete har blivit ännu viktigare. Vi ska både i lagstiftningen och inom Finansinspektionen se till att vi håller efter försäkringsbolagen.

Det finns all anledning att se till att den som sparar pengar också har ett bolag som upprätthåller både soliditet och andra krav i fortsättningen. Regeringen kommer att vara mycket aktiv på det området.

Försvarsmaktens ledning

Anf. 64 LARS ÅNGSTRÖM (mp):

Fru talman! Förra veckan behandlade försvarsutskottet ett förslag från regeringen om att öka Försvarsmaktens bemyndiganderam med 2,3 miljarder. Det berodde på att Försvarsmakten hade beställt krigsmateriel för 22 miljarder det här året, vilket var alldeles för mycket.

Det är inte acceptabelt att hantera en budget på det sättet. Vi från Miljöpartiet har avvisat förslaget, och det ser ut som om finansutskottet går på samma linje.

Summan 2,3 miljarder motsvarar nästan hälften av det sparbeting som landstingen i Sverige har under året.

Med tanke på att det inte är första gången vi har stora ekonomiska bekymmer inom Försvarsmakten är min fråga: Kan man inte använda Miljöpartiets förslag om att byta ut ÖB som militär befälhavare och i stället tänka sig en civil chef för myndigheten? Man kanske därmed skulle få större förutsättningar att hantera och kontrollera ekonomi och politiska beslut än man har i dag när det sitter en militär som chef för myndigheten.

Anf. 65 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! Hela det försvarsbeslut som ligger sträcker sig över en treårsperiod och innebär väldigt stora beställningar. Det kommer inte att beställas något annat materiel än det som riksdagen har bestämt.

Den ram som gäller för försvaret kommer inte heller att överskridas. Den innebär ju en besparing.

Personligen tror jag, och det har jag också tidigare framfört, att det är svårt att ha en chef för en så speciell professionell organisation som Försvarsmakten som inte har stark ställning i professionen. Däremot tycker jag att Försvarsmaktens ledning ska ha ett starkt inslag av kompetens från flera andra områden som är viktiga för verksamheten, bland annat för ekonomi, hantering och uppföljning.

Anf. 66 LARS ÅNGSTRÖM (mp):

Fru talman! Trots allt kvarstår det faktum att man har handlat för mycket och att det är därför som regeringen har bett att få öka bemyndiganderamen med 2,3 miljarder. Regeringen har också tydligt skrivit att det här beror på dålig och bristande kontroll inom Försvarsmakten när det gäller ekonomin.

Jag tror att det är viktigt, inte minst för skattebetalarnas förtroende, att man försöker lösa det här ständigt återkommande problemet med bristande kontroll inom Försvarsmakten. Ett sätt tror jag skulle kunna vara att öka det civila inslaget i ledningen för myndigheten och tillsätta ekonomisk kompetens. Därmed skulle man kunna rå på problemen. Det är inte acceptabelt att vi år efter år får de här svarta hålen, samtidigt som

Anf. 67 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! Det är viktigt att svenska folket har förtroende för Försvarsmakten, både för vad de uträttar och för hur de sköter sina affärer. Det är en viktig uppgift för både riksdagen och regeringen att se till att så sker och att hjälpa till i den delen. Men den tunga uppgiften ligger naturligtvis hos myndigheten själv.

Jag tycker att det finns goda skäl att regering och riksdag arbetar för att man har förutsättningar att arbeta rationellt med de stora och svåra avvägningar som kan uppstå under en period när ett försvarsbeslut ligger. Men jag tycker också – jag hoppas att Lars Ångström hörde det – att det är viktigt att Försvarsmaktens ledning som helhet tillförs civil kompetens utifrån på strategiska, centrala områden. Däremot tror jag att den yttersta chefen ändå ska ha en stark acceptans i professionen.

Frågestund

Uppföljning av regionalpolitiska beslut

Anf. 68 SIV HOLMA (v):

Fru talman! Jag skulle vilja fråga Thomas Bodström om uppföljning av regionalpolitiska beslut som riksdagen har fattat och som berör hans ansvarsområde.

Riksdagen tog 1987, i enlighet med en regionalpolitisk proposition 1987/88:86, beslut om att delar av Rikspolisstyrelsens databehandling skulle utlokaliseras till Kiruna. I regeringsbeslutet fastslogs att man skulle förlägga en stordator till Kiruna.

Riksdagen har vid ett flertal tillfällen beslutat att statliga myndigheter och verk ska ta hänsyn till regionalpolitiska konsekvenser i sina beslut.

Nu verkar det som att Rikspolisstyrelsen är på väg att på eget bevåg ändra ett riksdagsbeslut och flytta den här databehandlingen till Stockholm alternativt Göteborg.

Vad har justitieministern för uppfattning om att Rikspolisstyrelsen i detta fall inte följer ett riksdagsbeslut? Vad avser justitieministern att göra för att klara av regionalpolitiska hänsyn på ett bättre sätt?

Anf. 69 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Frågan om man ska flytta den här verksamheten till Stockholm eller Göteborg innehåller flera olika aspekter, men det allra viktigaste är att det ska bli en så bra verksamhet som möjligt för polisen. Om den nu flyttas kan jag inte uppfatta att det på något sätt är i strid mot något riksdagsbeslut.

Anf. 70 SIV HOLMA (v):

Fru talman! Jag tycker inte att det svaret gav något svar.

Om regeringen har fattat ett regionalpolitiskt beslut, där man klart har pekat ut att de här åtgärderna ska vara på ett speciellt sätt, anser jag att det minsta man kan begära är att det ska göras en ny omgång i riksdagen om de förutsättningar som riksdagsbeslutet avser. På det här sättet gör ju Rikspolisstyrelsen på eget bevåg en ändring av ett beslut. Jag har full

förståelse för att man gör ett kontinuerligt effektivitets- och rationaliseringsarbete, men det är inte fråga om det. Här handlar det om att man ska ta ett regionalpolitiskt ansvar.

Jag är inte nöjd med svaret, utan jag skulle gärna vilja få en utläggning om på vilket sätt justitieministern arbetar med regionalpolitiska frågor.

Anf. 71 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! När det gäller polisen handlar det väldigt mycket om regionalpolitik – det är en av de stora frågorna. Det gäller att få en bra verksamhet över hela landet. Det sträcker sig mycket längre än att flytta en verksamhet, som berör ett ganska litet antal människor, från en ort till en annan. Den stora frågan är ju hur vi ska kunna få ut alla de poliser som nu utbildas till alla delar av Sverige. Det är en betydligt större fråga än det här.

Jag anser att det är viktigt att Rikspolisstyrelsen ska kunna flytta en verksamhet från en ort för att därigenom få en större effektivitet.

Prioriteringar inom sjukvården

Anf. 72 CATHERINE PERSSON (s):

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till socialminister Lars Engqvist, och det gäller prioriteringar i hälso- och sjukvården.

Vi har de senaste dagarna kunnat ta del av uppgiften att ett av våra landsting har bestämt sig för att använda ett femtiotal diagnoser som kriterier för hur man ska prioritera bort hälso- och sjukvård. Riksdagen beslutade för några år sedan om akuta sjukdomar, behandling, rehabilitering/habilitering och preventioner – det som ska vara de olika kriterierna för prioriteringar i hälso- och sjukvården.

Nu undrar jag om socialministern anser att det är förenligt med hälso- och sjukvårdslagen att göra på detta sätt som ett av våra landsting har gjort, nämligen att sortera bort diagnoser.

Anf. 73 Socialminister LARS ENGQVIST (s):

Fru talman! Jag har inte haft möjlighet att riktigt sätta mig in i hur diskussionerna har varit i Östergötland. Låt mig bara ange några viktiga principer.

För det första: Svensk sjukvård ska styras efter gällande regler.

För det andra: Alla medborgare ska ha rätt till adekvat vård.

För det tredje: Vården ska ske på lika villkor, det vill säga att det är de medicinska behoven som ska avgöra, inte pengarna.

Vi har fört en diskussion, inte bara i Sverige utan i alla modernt utvecklade länder, om hur man ska klara detta i förhållande till ekonomin och tillgängliga resurser. Det behövs en diskussion om prioriteringar, vilket vi har diskuterat i Sveriges riksdag ett antal gånger. Men de prioriteringarna kan aldrig innebära att man gör en lista där man för bort patientgrupper eller diagnosgrupper från kontakten med sjukvården.

Det är bara i mötet mellan patienten och läkaren som det kan avgöras vilken behandling patienten behöver. Det mötet ska vara avgörande. Jag ska också ha rätt att få vård oavsett vilken diagnos eller sjukdom jag har. Det är mötet med läkaren som ska avgöra om jag behöver behandling och vilken typ av behandling jag ska ha.

Anf. 74 CATHERINE PERSSON (s):

Fru talman! Jag är glad över svaret att det är behovet som ska avgöra huruvida vi som patienter ska få vård och behandling eller inte, och inte en lista med diagnoser.

Jag tycker också att det är bra att vi för en debatt om hur vi ska prioritera i hälso- och sjukvården. Det är inte alltid bara mera pengar som behövs, utan vi måste också fundera över vad vi gör i hälso- och sjukvården och vad vi inte ska göra.

Såvitt jag förstår innebär det här att socialministern kommer att fundera utifrån om det här är förenligt med hälso- och sjukvårdslagstiftningen eller ej. Betyder det då också att socialministern menar att vi behöver se över hälso- och sjukvårdslagstiftningen? Eller är det här en lapsus från ett av våra landsting?

Anf. 75 Socialminister LARS ENGQVIST (s):

Fru talman! Jag tror inte att hälso- och sjukvårdslagen behöver ändras. Jag tror att vi alla behöver försöka informera oss om hur man i själva verket har tänkt i Östergötland. Det är alltför lätt att utgå från de uppgifter som förekommer i tidningarna.

Att vi behöver en diskussion om prioriteringar är viktigt. Men om man har som utgångspunkt att fastställa en administrativ lista som talar om vilka diagnosgrupper eller patientgrupper som inte är välkomna i den offentliga sjukvården, stämmer det inte med intentionerna i hälso- och sjukvårdslagen.

Det föranleder snarare en diskussion om vilka rekommendationer till behandlingar den enskilde läkaren ska ge sina patienter. Det kan vara intressant att diskutera.

Jag vill veta att jag som patient är välkommen till sjukvården. Jag ska bedömas som en unik person. Det kan vara så att en viss form av besvär är allvarligare för mig än för en annan patient. Det betyder att beslutet om behandling ska fattas i dialog mellan patienten och läkaren, och ska inte utgå från något administrativt beslut om vilka krämpor eller smärtor som inte är välkomna. Alla patienter ska ha rätt att bli bedömda som individer i den svenska sjukvården.

Prioriteringar inom sjukvården

Anf. 76 CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Jag anknyter då till vad Catherine Persson sade om prioriteringar i vården.

År 1997 beslöts det här i kammaren om riktlinjer för prioriteringar inom vården. Prioriteringsgrupp 1 omfattar livshotande akuta sjukdomar, och grupp 4 omfattar vård av andra skäl än sjukdomar och skada.

Precis som vi nyss hörde har man i Östergötland tillskapat en ny prioriteringsgrupp, det vill säga att det blir sämre vård eller ingen vård alls för en grupp. Dessa människor får alltså nu köpa sin vård eller sin hörapparat på annat håll. Anser socialministern att det är rimligt att vissa patienter nu kommer att få köpa sin vård två gånger?

Anf. 77 Socialminister LARS ENGQVIST (s):

Fru talman! Jag skulle vilja rekommendera alla som diskuterar det här att ta reda på vad det i själva verket är som har diskuterats i Östergötlands läns landsting.

Jag har svårt att förstå att man på allvar skulle diskutera att införa en ny prioriteringsordning där man talar om vilka patienter som inte är välkomna. Men om man däremot diskuterar hur man ska möta patienternas behov kan det vara intressant att diskutera, precis som gjordes i Prioriteringsutredningen, i vilka lägen man ska rekommendera en omfattande operation eller en avancerad behandling och i vilka lägen läkaren ska avstå från att rekommendera detta med utgångspunkt i en medicinsk bedömning.

Den typen av diskussion fördes i Prioriteringsutredningen. Den har förts här, och det är viktigt att man diskuterar detta.

Jag utgår från att man inte har avsett att införa ett system, såsom för övrigt Moderaterna har tänkt sig på ett *annat* sätt, så att folk ska betala för att få viktig medicinsk vård. Den ska man få i det offentliga systemet, som vi betalar för gemensamt.

Anf. 78 CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Moderaterna har aldrig någonsin i denna kammare uttryckt någonting annat än att vården ska vara offentligt finansierad. Vi ska inte behöva köpa sjukförsäkringar, som man i dag behöver göra i det här landet. Vi lovar dessutom patienterna en vårdgaranti. Vi avsätter 3½ miljarder till det. Därmed tror jag att vi får lämna den debatten.

Jag har, till skillnad från socialministern, noga studerat det här beslutet, som har fattats i landstinget. Där står det att man nu ska spara 2,9 miljoner kronor genom att inte göra artroskopi, det vill säga gå in och titta i knäleder, hos äldre patienter.

Men nu kommer min följdfråga. Jag anser att dagens system med landstingsstyrd sjukvård för länge sedan har överlevt sig själv. Det handlar om såväl organisationen som den geografiska storleken. Det här är otidsenligt. Varför avskaffar socialministern inte landstingen i stället för att avskaffa sjukvården?

Anf. 79 Socialminister LARS ENGQVIST (s):

Fru talman! De som föreslår avskaffande av landstingen brukar ofta säga att man ska finansiera detta via försäkringar. Det finns faktiskt länder, och det finns moderater i Sverige, som argumenterar för privata sjukförsäkringar, och det är ganska viktigt att tänka på det. Man kan avpolitisera sjukvården och bestämma sig för att sjukvården ska bedrivas i huvudsak via försäkringssystem. Det leder inte till en bättre sjukvård. Det leder inte till en bättre trygghet för patienten.

Vi behöver möjligtvis organisera om sjukvården på olika sätt. Det behöver prioriteras mellan olika delar i sjukvården. Vi behöver se över hur vi arbetar. Vi behöver förnya instrumenten. Men jag tror inte att lösningen på sjukvårdens problem är att man avskaffar landstingen. Det gäller att se till att man använder resurserna effektivt.

Alternativa planer för Hallandsås

Anf. 80 MARIE WAHLGREN (fp):

Fru talman! Min fråga är till Ulrica Messing. Att jag ställer den beror på att vi hade en utfrågning av bland annat Banverket angående Hallandsåsen i dag. Det var alldeles klart att man i alla fall inte under de senaste tre åren har gjort någon uppdatering vad gäller alternativa dragningar och alternativa kostnader för att förändra det här beslutet att gå genom åsen.

Jag hoppas väldigt mycket på att det här ska fungera, att vi ska få en ny dragning. Men jag är orolig för att nya händelser både på miljöområdet och på teknikområdet ska göra att man inte klarar av att genomföra den här byggnationen. Jag undrar därför om ministern är beredd att ge Banverket i uppdrag att ha alternativa planer, om de planer som nu finns av olika skäl inte går att genomföra.

Anf. 81 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Jag är inte i dag beredd att ge Banverket ett uppdrag att titta på alternativa planer. Vi har vridit och vänt på diskussionen om Hallandsåsen väldigt många gånger. Det gjorde vi bara för något år sedan, senast, i den här kammaren, och det finns en bred majoritet för att bygget ska fortsätta.

Det ska naturligtvis ske utifrån all respekt för de lagar som gäller och för de enskilda människor som bor runt åsen. Vi måste vara oerhört försiktiga, men bygget genom Hallandsåsen är en del i en stor satsning på infrastrukturen på västkusten. Vi har ett problem i dag. På den gamla järnvägen, som går där, kan det fara väldigt få godståg per dygn. När Hallandsåstunneln så småningom blir färdig kan vi öka den kapaciteten med flera hundra procent, så det finns ett stort behov.

Vi har i dag lagt ned väldigt mycket pengar på Hallandsåsen, och jag är glad över de prövningar som görs, över den Hallandsåskommitté som vi har och den dialog som finns med de boende. Vi måste vara oerhört försiktiga, men det skulle förvåna mig om man med modern teknik inte kan bli ännu bättre på att hitta den här balansen när det gäller att ta hänsyn till miljön men också gå fram med ny infrastruktur.

Anf. 82 MARIE WAHLGREN (fp):

Fru talman! Skälet till att jag ställer den här frågan är just att jag är medveten om hur viktigt det är att vi får en utbyggnad av Västkustbanan och att vi kan få över framför allt godstrafik till spårbunden trafik. Men jag känner en uppriktig oro efter utfrågningen och efter ett antal ageranden bland annat på Banverket. Det finns kanske en överdriven tro på att annan teknik, som inte är prövad i rullstensåsar, ska fungera här. Man kanske faktiskt inte lyckas.

Jag hoppas av hela mitt hjärta att man ska lyckas, men jag är orolig för att man inte har alternativplaner. Då kan man få ytterligare förseningar av den här väldigt viktiga infrastrukturbyggnaden.

Anf. 83 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! För flera år sedan, när beslutet om att bygga Hallandsåstunneln togs i början av 90-talet, gjorde man naturligtvis ett arbete. Man tittade på vilka dragningar som var de mest effektiva och vilka man trodde var önskvärda och möjliga. Då landade man i att man ändå skulle försöka gå genom åsen och bygga Hallandstunneln. Vi har alltså gjort ett arbete innan riksdagen tog beslut om att den här sträckningen skulle vara aktuell.

Sedan är det svårt. Vi har stött på svårigheter som man inte kunde ana för över tio år sedan. En av de svåra terrängerna, rent geologiskt, som är kvar är ju Möllebackszonen, och här får vi vara försiktiga.

Miljööverdomstolen har sagt sitt när det gäller vilka kriterier som finns för att man ska kunna gå vidare med bygget. Jag utgår från att alla berörda parter nu följer detta och att underentreprenörer och alla andra känner det stora ansvar för miljöåtagandet som jag vet att Banverket centralt gör. Jag hoppas precis som Marie Wahlgren att vi nu, sakta men säkert, kan se till att tunneln blir färdigbyggd, så att vi kan få full effekt av infrastrukturinvesteringarna.

Den militära insatsen i Kosovo

Anf. 84 ELSE-MARIE LINDGREN (kd):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till försvarsministern. Den berör vår militära insats i Kosovo. Jag var där med utskottet för några månader sedan, och jag kunde själv se att det bedrivs ett mycket gott arbete i Kosovo, även om det numera är polisiär verksamhet där.

Sverige ska reducera sin styrka under nästa år. Samtidigt har jag fått höra att norrmännen har planer på att dra sig ur verksamheten. De vill endast ha några helikoptrar kvar. Det betyder att Sverige med en reducerad styrka och ett större geografiskt område att bevaka kommer att få en ohållbar situation.

Jag undrar vad regeringen gör för att säkerställa en god kvalitet på den insats som vi har i Kosovo. Det har också sagts mig att Norge och Danmark inte följer det nordiska samarbetet fullt ut. Jag undrar om detta har diskuterats inom Nordcaps.

Anf. 85 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! Det har sedan länge varit beslutat att truppen i KFOR i Kosovo ska dras ned. Det handlar om att göra en avvägning i fråga om när en militär insats ska fullföljas, hur stor den ska vara och när den ska trappa ned och man i stället stegvis ska gå över till de polisiära insatser som sköts av civila, med civil övervakning.

I den reduktionen har de nordiska länderna haft informella överläggningar. Vi har också använt Nordcaps, det gemensamma planeringsinstrument vi har, för att se till att vi, om möjligt, kan samverka ytterligare

i Kosovo, så att vi med reducerade trupper ändå kan göra någonting som är starkt och bra för civilbefolkningen.

Prot. 2003/04:22
30 oktober

Anf. 86 ELSE-MARIE LINDGREN (kd):

Fru talman! Jag har hört att försvarsministern ska besöka Kosovo inom kort. Jag undrar om det finns planer på att diskutera lite andra samarbetsformer, som försvarsministern också nämnde, till exempel att ha en blandad bataljon med svenskt, finskt och kanske irländskt inslag. Eftersom dessa länder finns på plats skulle vi spara en hel del overhead-kostnader.

Frågestund

Anf. 87 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! Från den 1 november är det Sverige som tar över brigadledningen i den centrala brigaden i Kosovo. Vi kommer att reducera vår insats under det här året liksom övriga deltagande länder. Från nordisk sida är vi angelägna om att behålla operationerna i Kosovo som en internationell insats så att det inte bara blir ett par länder kvar på slutet. Det är bland annat därför som vi åker ned tillsammans för att på ort och ställe se hur vi kan behålla samtliga nordiska länder närvarande framöver, när det blir ytterligare reduktioner, utan att vi samtidigt måste ligga kvar med så stora basresurser som det alltid normalt krävs. I så fall skulle det bli ett ökat samarbete och kanske lite nya konstellationer. Det är det vi ska försöka få en bild av under vår resa.

Processer mot försäkringsbolag

Anf. 88 RIGMOR STENMARK (c):

Fru talman! *Whiplash*-skadad förlorade i rätten – kring det vill jag ställa en fråga till justitieministern. Vilken möjlighet har den lilla människan att bli behandlad lika inför lagen? I det här fallet handlar det om Maria och hennes kamp mot ett stort försäkringsbolag som så småningom blev en rättegångsfråga. Hon ansåg att hon fick en *whiplash*-skada som sedan orsakade att hon satt i rullstol. Försäkringsbolaget nekade och fick sedan rätt i tingsrätten.

Jag fick själv frågan: Vad gör ni politiker för att hjälpa människor som är i ett totalt underläge i förhållandet den lilla människan mot det stora bolaget? Vilken åsikt har justitieministern om hur situationen ska kunna rättas till för människor?

Anf. 89 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Det handlar egentligen om två saker. Först och främst ska man ha rätt att få ett biträde. Det omfattas av försäkringen. Jag kan ha synpunkter på det maximibelopp som nu finns, men det är en fråga mellan försäkringsbolaget och försäkringstagaren. Höjningen har inte följt med den vanliga utvecklingen, men det är ingenting som vi kan besluta om. Vi kan uppmärksamma det. Jag kan hålla med om att maximibeloppet skulle kunna vara högre. Det ger ändå en förutsättning att kunna driva sådana här processer.

En annan sak som vi däremot har ansvar för är bevisfrågor i skadeståndsmål. Där är beviskraven lägre än i övriga mål. Det ska göras antagligt att en skada har skett för att det inte ska vara lika svårt att få rätt i ett sådant mål som det som nu beskrivs.

Men det kan inte vara så att en försäkringstagare ska vinna i samtliga mål. Det kan inte vara någon utgångspunkt. Det gäller att hitta en avvägning som gör att det blir möjligt att driva sådana här processer.

Anf. 90 RIGMOR STENMARK (c):

Fru talman! Det var en liten bit på väg att ministern har uppmärksammat frågan. Det finns en annan del av det här. Maria är inte ensam. Jag träffade i går kvinnor som hade samma problem. Dessvärre handlar det ofta om kvinnor. Vi är lite svagare i nackmuskulaturen. När vi blir påkörda bakifrån av starka fordon klarar vi inte de smällarna.

Whiplash-skadan kan komma smygande. Den uppdagas inte alltid förrän efter en tid. Enligt uppgift måste man anmäla skadan, uppsöka läkare och få den bekräftad inom 72 timmar efter att krocken har inträffat. Annars är man från början rättslös. Har ministern uppmärksammat detta problem?

Anf. 91 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jag har uppmärksammat det. Detta är försäkringsvillkor. Det är klart att det finns försäkringsvillkor som kan göras mer generösa. Jag tror att den här frågan är ganska välkänd. Om man råkar ut för en sådan olycka ska man ta sig till läkare så fort som möjligt.

Alla villkor kan naturligtvis förskjutas till försäkringstagarens förmån. Frågan är om det ligger i alla försäkringstagares intresse. Konsekvensen skulle naturligtvis bli högre premier.

Det här är en fråga för försäkringsbolag och försäkringstagare. Den enda möjligheten för att vi, regering eller riksdag, skulle kunna fatta bindande beslut vore att socialisera hela försäkringsbranschen.

Regionala skillnader på arbetsmarknaden

Anf. 92 OWE HELLBERG (v):

Fru talman! Jag har en fråga till Ulrica Messing. Förutsättningarna att få ett jobb varierar kraftigt i landets olika delar. Regionalpolitiken är viktig. Det finns många andra områden som är ännu viktigare för att utjämna.

Tyvärr är det ganska svårt att få en överblick över hur statens resurser fördelas regionalt, eftersom det inte redovisas i budgetsammanhang. Det kan till viss del bero på att det på de flesta områden inte finns regionala mål.

Statsrådet Messing är ansvarig för flera sakområden som är viktiga för sysselsättningen. Vilken prioritet har de regionala förutsättningarna när resurserna fördelas på dina utgiftsområden?

Anf. 93 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Det är långtifrån bara på mina utgiftsområden som pengarna fördelas utifrån regionala förutsättningar. Det ska ske på allas ut-

giftsområden, eftersom regeringen som helhet ska ta hänsyn till de regionala skillnader som finns. Jag kan nämna några områden som jag har.

Det handlar om transportstöd eller regionalpolitiskt stöd som jag fördelar via länsstyrelsen. Stöden fördelas utifrån befolkningsunderlaget och gleghetskriterier. Det är väldigt tydligt. Länsstyrelsen i Norrbottens län har i år över 130 miljoner kronor i fria regionalpolitiska pengar just utifrån sina stora avstånd med glest befolkade områden. Ett annat län, Kronoberg, har i år 11 miljoner kronor i fria regionalpolitiska pengar. Det är svårigheterna för enskilda personer och företag att kunna växa och utvecklas som ligger till grund för hur vi fördelar den typen av stöd.

Det finns också minimistöd som vi ger riktat till vissa företag och transportstöd. Där styrs vi av statsstödsreglerna från EU.

Anf. 94 OWE HELLBERG (v):

Fru talman! Ministern hamnar direkt i de regionalpolitiska medlen. Jag ska ge ett konkret exempel på vad jag menar.

Gävleborgs län har landets högsta arbetslöshet. Det är svårt att hitta jobb inom länet. Om man utvidgar arbetsmarknadsregionen till att omfatta Uppsala och Sundsvall blir det betydligt lättare. Det förutsätter en snabb utbyggnad av dubbelspåret mellan Gävle och Uppsala och att man bygger ut E 4:an söder om Hudiksvall. Då får man ökade pendlingsmöjligheter och möjligheter till att skaffa sig jobb på ett annat sätt. Arbetslösheten kan sjunka.

Jag undrar hur sådana här ställningstaganden påverkar regeringens beslut och direktiv till Vägverket, Banverket och andra. Det handlar inte bara om den lilla regionalpolitiken.

Anf. 95 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Då uppfattade jag frågan alldeles korrekt när jag påminde Owe Hellberg om att alla ministrar fördelar pengarna utifrån ett regionalpolitiskt perspektiv, också i arbetsmarknadspolitiken.

När det gäller infrastrukturen fördelar vi pengar till alla län. De har att hantera de så kallade länsplanerna som länsstyrelsen eller samverkansorganen får gå in och hjälpa till att prioritera i. Som alltid fördelas pengarna utifrån de lokala och regionala behov som finns, utifrån årstider, belastning och näringslivet.

När det gäller de stora planerna vet Owe Hellberg att vi just nu diskuterar dem. Vi har haft en remissrunda. Alla län har fått uppvakta mig och regeringen och lämna synpunkter. Vi har i dag på lunchen suttit ned med företrädare från Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Vi räknar med att kunna fatta beslut om planerna runt nyår. Då ska ett fokus vara tillväxt.

Planerna ska naturligtvis utgå från de sex delmål om transportpolitiken som riksdagen har satt upp för regeringen. Tillväxt är en del. Regional utveckling är en annan. Jämställdhet är en tredje. Alla sex delmålen är viktiga.

Frågestund

Anf. 96 CARIN LUNDBERG (s):

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga som handlar om skatteutjämning – inte den skatteutjämning som Karin Pilsäter nyss tog upp, den som handlar om utjämning mellan regioner och människor i olika regioner, utan den som handlar om utjämning mellan länder. Frågan är till Bosse Ringholm.

Socialdemokraterna i finansutskottet har varit på besök i Haparanda, Torneå, Arvika och Morokulien, detta för att vi velat sätta oss in i frågor som rör just för- och nackdelar med att bo i regioner som delas av en gräns. Vi har tittat på likheter och olikheter mellan länderna. Vi har tittat på sjukskrivningar, arbetspendling och tullen. I veckan ska vi till Malmö.

Jag har nu läst ett pressmeddelande om ett nytt skatteavtal som träffats mellan Sverige och Danmark. Därför vill jag fråga Bosse Ringholm: Vilka fördelar ser finansministern för Sverige och pendlare svenskar med det nya skatteavtalet med Danmark?

Anf. 97 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Det är riktigt att vi har skatteavtal mellan Sverige och alla de nordiska länderna. Vi har haft ett skatteavtal med Danmark som vi i dagarna har omförhandlat och som vi i går gemensamt kunde fatta beslut om. Sedan kommer det naturligtvis också hit till kammaren.

Den överenskommelse som vi träffade i går gör två viktiga saker. Det ena är att den gör det enklare för dem som bor i Skåne-regionen och i Danmark. Man får en gemensam arbetsmarknad och kan jobba i varandras länder. Man kan enklare åka över den nya Öresundsbron genom att utnyttja den avdragsrätt för broavgifterna som man får och som inte har funnits i det danska skattesystemet tidigare. Man får också en avdragsrätt för exempelvis pensionsavgifter.

Den rättar också till en annan sak. Som det hittills har varit har Danmark fått mer intäkter än Sverige med det här systemet. Den nya överenskommelsen mellan Sverige och Danmark innebär att Sverige i fortsättningen får ungefär 200 miljoner kronor av Danmark eftersom det är fler svenskar som jobbar i Danmark än tvärtom. De 200 miljoner kronorna kommer att förstärka kommunerna och landstingen i Sverige.

Anf. 98 CARIN LUNDBERG (s):

Fru talman! Där fick jag nästan svar på den följdfråga som jag hade tänkt ställa.

Kommunerna förlorar ju skatteintäkter på det här sättet. Det är de som ska stå för barnomsorg, skolor och äldreomsorg i regionen åt dem som jobbar i Danmark och därmed skattar där. Staten har nu slutit detta avtal. På vilket sätt kommer kommunerna att kompenseras med de pengar som Sverige nu får in?

Jag skulle också vilja veta något om fortsättningen på det här arbetet. Detta är avtal som vi har haft med de här tre nordiska länderna. På vilket sätt tänker finansministern fortsätta samarbetet och diskussionen, både om beskattningen i Öresundsregionen och också när det gäller gränserna till Finland och Norge?

Anf. 99 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Svaret är att vi kommer att fortsätta med skatteavtalen med alla de här nordiska länderna. Det finns naturligtvis alltid saker och ting man kan förbättra.

Det konkreta svaret är att de kommuner i Skåne som i dag har många invånare som jobbar i Danmark och därmed förlorar skatteintäkter har fått kompensation via det svenska skatteutjämnningssystemet. Kommunerna som sådana har alltså inte förlorat pengar på detta; däremot har svenska staten gjort det. De pengarna får vi nu i fortsättningen av Danmark.

De 200 miljoner kronor som vi får av Danmark kommer naturligtvis att gå framför allt till kommunerna. De stärker alltså alla kommuner i landet, inte bara de som råkar finnas i Skåne. Hela kommunsektorn får del av de nya 200 miljoner kronorna.

Försvarsmaktens resurser

Anf. 100 OLA SUNDELL (m):

Fru talman! Jag har en fråga till försvarsministern.

Man kan väl lugnt säga att Försvarsmakten i dag är inne i en förtroendekris. Utredningar, rapporter och utvärderingar visar hela tiden en bild av en försvarsmakt som inte fungerar. Alldeles för få värnpliktiga utbildas, och kärnuppgiften i försvaret, nämligen att försvara Sverige, får underkänt i en rapport från försvarsutskottet.

Min enkla fråga till försvarsministern är: Vilka åtgärder menar ministern är de viktigaste för att bringa ordning och reda i detta så att de uppgifter riksdagen har beslutat om matchar de resurser som Försvarsmakten får?

Anf. 101 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! Ola Sundell, som är ledamot i försvarsutskottet, har fått en utredning som man har gjort i utskottet. Den har ännu inte hanterats av utskottet. Jag tycker att det är svårt för mig att kommentera delar i det underlaget.

Däremot är det precis som jag sade till Lars Ångström viktigt att alla, både i riksdagen och ute bland svenska folket, känner att man har förtroende för Försvarsmakten, både för vad den uträttar och för hur den använder de pengar den får. Jag tror att det handlar om att ge Försvarsmakten möjlighet att genomföra de beslut som riksdagen faktiskt har fattat. Det är möjligt att den teknik vi har använt hittills inte har varit optimal.

En sak som vi har skäl att bereda särskilt noga inför det kommande försvarsbeslutet är hur man ska kunna följa upp inte bara materielplanen utan också verksamhetsutvecklingen.

Anf. 102 OLA SUNDELL (m):

Fru talman! Jag tyckte svaret var ganska tunt. Det är anmärkningsvärt att när försvaret inte kan utföra den kärnuppgift man har, att försvara Sverige mot väpnat angrepp, så är det svar landets försvarsminister levererar: Vänta och se!

Jag tror inte att du måste läsa på när det gäller rapporten. Vi vet av redovisningar, årsredovisningar och annat att den här delen inte har fungerat. Det är för få värnpliktiga och så vidare. Allt detta tillsammans bildar just den brist vi alla ser.

Jag skulle vilja likna detta vid en herrelös skuta. Regeringen har inte kontroll över vad som sker, och Försvarsmakten har det inte heller. Hur ska vi i riksdagen kunna fatta ett beslut på goda grunder och med rätt inriktning om ni inte kan leverera ett material som gör att vi kan fatta ett bra beslut?

Anf. 103 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! Den utredning som Ola Sundell hänvisar till är en intern utredning i försvarsutskottet. Jag vill säga att jag är rätt tveksam till en del av de slutsatser som jag har hört redovisas. Däremot finns det skäl att titta på vilket underlag utredaren har haft som grund för en del av sina lite mer kraftfulla uttalanden.

Jag vill också säga att vi har en godtagbar förmåga att försvara det här landet. Sveriges riksdag har beslutat om en stor modernisering av vår försvarsmakt. Det är nödvändigt med tanke på att vi tidigare har haft ett invasionsförsvar. Det är inte ett sådant försvar vi behöver framöver.

Däremot genomförs denna omställning i en period då säkerhetsläget i vår del av världen är utomordentligt lugnt. Därför kan man också kosta på sig att göra riktiga, stora reformer och ändå ha en förmåga att försvara landet med hänsyn till de hot som i dag finns.

Utbyggnad av 3 G-nätet

Anf. 104 LOTTA N HEDSTRÖM (mp):

Fru talman! Min fråga riktar sig till Ulrica Messing och gäller den oförminskade takten i utbyggnaden av 3 G-nätet, den moderna mobiltelefonin, och de uteblivna säkerhets- och försiktighetsåtgärderna.

Under förra året kunde man höra att regeringen i stigande grad uttryckte förståelse för den oro som många har inför utbyggnaden. Men åtgärderna uteblev. Nu kom en utredning i oktober som föranledde många att verkligen dra öronen åt sig, så även regeringen.

Därför är min trefaldiga fråga till Ulrica Messing:

Vad tänker regeringen göra för att inrätta lågstrålande zoner?

Vad tänker regeringen göra för att titta över gränsvärdena på ett förutsättningslöst sätt?

Tänker regeringen visa för kommunerna att plan- och bygglagsförfarandet inte är det enda tänkbara utan att miljöbalkens försiktighetsprincip kan vara vägledande för deras beslutsfattande?

Anf. 105 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Jag vill först säga att strålningsfrågorna egentligen inte ligger hos mig utan hos miljöministern. Jag ska dock svara Lotta Nilsson Hedström så gott jag kan utifrån mitt ansvar för 3 G-utbyggnaden.

Jag och miljöministern har gjort en rad olika saker gemensamt. En sak är det uppdrag som miljöministern och regeringen fattat beslut om och som riktar sig till Statens strålskyddsinstitut. De har nu ett tydligt uppdrag att informera om all den forskning och den kunskap vi i dag har om strålning. En annan är det lagförslag som riksdagen ställt sig bakom och som gäller från och med i somras, det vill säga att enskilda kommuner nu har rätt att kräva att operatörerna samlokalisera sig när man till exempel bygger 3 G-master. Det är viktigt för miljön men också för strålningen. Det är ny teknik som vi vill kunna använda, och ingen av oss är glad över att vi har så många antenner som möjligt.

Det tredje som jag bara kort vill nämna, eftersom det var tre frågor jag fick, är att Sverige och de flesta andra EU-länder följer de rekommenderade gränsvärden som är satta utifrån vetenskapliga råd. De ligger med marginal under de värden som man har kommit fram till. Det är den kunskap vi lutar oss mot just nu.

Anf. 106 LOTTA N HEDSTRÖM (mp):

Fru talman! Frågan bollas gärna mellan ministrar har jag märkt genom åren. Jag är glad för beskedet om samordning. Det är mycket viktigt.

En sista följdfråga: Är regeringen beredd att driva på så att Post- och telestyrelsen, kommuner och operatörer kan offentliggöra i registret var de här masterna och basstationerna är belägna?

Anf. 107 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Frågorna bollas inte. Vi har en tydlig uppdelning. Statens strålskyddsinstitut ligger under miljöministern. Vi följer de gränsvärden som de andra EU-länderna lutar sig mot, och det är alltid aktuell forskning som är bakgrunden till de politiska beslut som regeringen och sedan riksdagen fattar.

Tillsammans med PTS, som i dag vet mest om var antenner finns, Luftfartsverket och en del andra myndigheter för vi en diskussion om att kunna använda samma möjligheter som till exempel i England. Du och jag skulle som enskilda personer kunna gå in på en hemsida för att få reda på var master och basstationer finns utifrån ett allmänt intresse. De undantag som man skulle kunna ha är i sådana fall om det finns en koppling till försvarshemligheter eller andra angelägna saker utifrån ett nationellt intresse. Men vi jobbar hela tiden med att offentliggöra allt vi vet för att ta den oro som många känner på allvar.

Anf. 108 ANDRE VICE TALMANNEN:

Därmed var dagens frågestund slut. Jag tackar regeringens representanter och kammarens ledamöter för denna.

11 § Anmälan om interpellation

Anmäldes att följande interpellation framställdes

den 30 oktober

2003/04:62 av *Martin Andreasson* (fp) till socialminister Lars Engqvist
Transsexuellas situation

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 11 november.

12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 30 oktober

2003/04:167 av *Lena Adelsohn Liljeroth* (m) till socialminister Lars Engqvist

Subutexbehandling för narkomaner

2003/04:168 av *Ulla Hoffmann* (v) till statsrådet Barbro Holmberg
Nedläggning av Utlänningsnämnden

2003/04:169 av *Henrik von Sydow* (m) till statsrådet Hans Karlsson
Mänskliga rättigheter och fackliga organisationsklausuler

2003/04:170 av *Margareta Sandgren* (s) till finansminister Bosse Ringholm

Tullservice för näringslivet

2003/04:171 av *Christer Nylander* (fp) till statsrådet Pär Nuder
Administrativa strukturer i Öresundsregionen

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 11 november.

13 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 29 oktober

2003/04:118 av *Lars Wegendal* (s) till statsrådet Hans Karlsson
Lönebidragsanställdas rätt att arbeta till 67 års ålder

2003/04:128 av *Inger Davidson* (kd) till utbildningsminister Thomas Östros

Högskoleprov för synskadade

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 11 november.

14 § Kammaren åtskildes kl. 15.01.

Prot. 2003/04:22
30 oktober

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdet början till ajourneringen kl. 13.35 och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Monica Gustafson

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Avsägelse.....	1
3 § Anmälan om kompletteringsval till socialförsäkringsutskottet och arbetsmarknadsutskottet	1
4 § Ledighet.....	2
5 § Hänvisning av ärende till utskott	2
6 § Det nya Skatteverket	2
Skatteutskottets betänkande 2003/04:SkU2	2
Anf. 1 PER-OLOF SVENSSON (s).....	2
Anf. 2 ULF SJÖSTEN (m).....	2
Anf. 3 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp)	3
Anf. 4 LARS GUSTAFSSON (kd)	4
Anf. 5 ROGER TIEFENSEE (c).....	4
Anf. 6 ULLA WESTER (s).....	5
Anf. 7 LARS GUSTAFSSON (kd) replik.....	7
Anf. 8 ULLA WESTER (s) replik.....	7
Anf. 9 LARS GUSTAFSSON (kd) replik.....	7
Anf. 10 ULLA WESTER (s) replik.....	7
Anf. 11 ROGER TIEFENSEE (c) replik.....	7
Anf. 12 ULLA WESTER (s) replik.....	8
Anf. 13 ROGER TIEFENSEE (c) replik.....	8
Anf. 14 ULLA WESTER (s) replik.....	8
Anf. 15 MARIE ENGSTRÖM (v)	8
Anf. 16 LARS GUSTAFSSON (kd)	9
Anf. 17 MARIE ENGSTRÖM (v)	9
Anf. 18 LARS GUSTAFSSON (kd)	9
(Beslut fattades efter 9 §.)	9
7 § Beskattning av vissa förmåner	10
Skatteutskottets betänkande 2003/04:SkU3	10
Anf. 19 ARNE KJÖRNSBERG (s).....	10
Anf. 20 LENNART HEDQUIST (m)	10
Anf. 21 ANNA GRÖNLUND (fp).....	11
Anf. 22 PER LANDGREN (kd).....	11
Anf. 23 ROGER TIEFENSEE (c).....	12
Anf. 24 BRITTA RÅDSTRÖM (s).....	12
Anf. 25 PER LANDGREN (kd) replik	14
Anf. 26 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik.....	14
Anf. 27 PER LANDGREN (kd) replik	14
Anf. 28 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik.....	15
Anf. 29 ANNA GRÖNLUND (fp) replik.....	15
Anf. 30 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik.....	15
Anf. 31 ANNA GRÖNLUND (fp) replik.....	15
Anf. 32 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik.....	15
Anf. 33 ROGER TIEFENSEE (c) replik.....	15
Anf. 34 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik.....	16

Anf. 35 ROGER TIEFENSEE (c) replik	16
Anf. 36 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik	16
Anf. 37 MARIE ENGSTRÖM (v)	16
(Beslut fattades efter 9 §.)	17
8 § Skatteavtal mellan Sverige och Portugal m.m.	17
Skatteutskottets betänkande 2003/04:SkU4	17
(Beslut fattades efter 9 §.)	17
9 § Företrädaransvar m.m.	17
Skatteutskottets betänkande 2003/04:SkU5	17
Anf. 38 INGER NORDLANDER (s)	17
Anf. 39 LENNART HEDQUIST (m).....	18
Anf. 40 GUNNAR ANDRÉN (fp)	18
Anf. 41 LARS GUSTAFSSON (kd)	19
Anf. 42 FREDRIK OLOVSSON (s)	19
Anf. 43 LENNART HEDQUIST (m).....	20
Anf. 44 FREDRIK OLOVSSON (s)	21
Anf. 45 LENNART HEDQUIST (m).....	21
Anf. 46 FREDRIK OLOVSSON (s)	21
Beslut	22
SkU2 Det nya Skatteverket	22
SkU3 Beskattning av vissa förmåner	22
SkU4 Skatteavtal mellan Sverige och Portugal m.m.	23
SkU5 Företrädaransvar m.m.	23
Ajournering	24
Återupptagna förhandlingar	24
10 § Frågestund	24
Anf. 47 ANDRE VICE TALMANNEN.....	24
<i>Nationella ID-kort</i>	24
Anf. 48 CARL-AXEL JOHANSSON (m)	24
Anf. 49 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	24
Anf. 50 CARL-AXEL JOHANSSON (m)	24
Anf. 51 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	25
<i>Skatteutjämningsystemet</i>	25
Anf. 52 KARIN PILSÄTER (fp).....	25
Anf. 53 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	25
Anf. 54 KARIN PILSÄTER (fp).....	26
Anf. 55 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	26
<i>Alkolås</i>	27
Anf. 56 KENNETH JOHANSSON (c)	27
Anf. 57 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	27
Anf. 58 KENNETH JOHANSSON (c)	28
Anf. 59 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	28
<i>Pensionsförsäkringar</i>	28
Anf. 60 KENNETH LANTZ (kd)	28
Anf. 61 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	29
Anf. 62 KENNETH LANTZ (kd)	29
Anf. 63 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	29
<i>Försvarsmaktens ledning</i>	30

Anf. 64 LARS ÅNGSTRÖM (mp)	30
Anf. 65 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	30
Anf. 66 LARS ÅNGSTRÖM (mp)	30
Anf. 67 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	31
<i>Uppföljning av regionalpolitiska beslut</i>	<i>31</i>
Anf. 68 SIV HOLMA (v)	31
Anf. 69 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	31
Anf. 70 SIV HOLMA (v)	31
Anf. 71 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	32
<i>Prioriteringar inom sjukvården</i>	<i>32</i>
Anf. 72 CATHERINE PERSSON (s)	32
Anf. 73 Socialminister LARS ENGQVIST (s)	32
Anf. 74 CATHERINE PERSSON (s)	33
Anf. 75 Socialminister LARS ENGQVIST (s)	33
<i>Prioriteringar inom sjukvården</i>	<i>33</i>
Anf. 76 CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m)	33
Anf. 77 Socialminister LARS ENGQVIST (s)	34
Anf. 78 CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m)	34
Anf. 79 Socialminister LARS ENGQVIST (s)	34
<i>Alternativa planer för Hallandsås</i>	<i>35</i>
Anf. 80 MARIE WAHLGREN (fp)	35
Anf. 81 Statsrådet ULRICA MESSING (s)	35
Anf. 82 MARIE WAHLGREN (fp)	35
Anf. 83 Statsrådet ULRICA MESSING (s)	36
<i>Den militära insatsen i Kosovo</i>	<i>36</i>
Anf. 84 ELSE-MARIE LINDGREN (kd)	36
Anf. 85 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	36
Anf. 86 ELSE-MARIE LINDGREN (kd)	37
Anf. 87 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	37
<i>Processer mot försäkringsbolag</i>	<i>37</i>
Anf. 88 RIGMOR STENMARK (c)	37
Anf. 89 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	37
Anf. 90 RIGMOR STENMARK (c)	38
Anf. 91 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	38
<i>Regionala skillnader på arbetsmarknaden</i>	<i>38</i>
Anf. 92 OWE HELLBERG (v)	38
Anf. 93 Statsrådet ULRICA MESSING (s)	38
Anf. 94 OWE HELLBERG (v)	39
Anf. 95 Statsrådet ULRICA MESSING (s)	39
<i>Skatteavtal med andra länder</i>	<i>40</i>
Anf. 96 CARIN LUNDBERG (s)	40
Anf. 97 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	40
Anf. 98 CARIN LUNDBERG (s)	40
Anf. 99 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	41
<i>Försvarsmaktens resurser</i>	<i>41</i>
Anf. 100 OLA SUNDELL (m)	41
Anf. 101 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	41
Anf. 102 OLA SUNDELL (m)	42
Anf. 103 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	42

<i>Utbyggnad av 3 G-nätet</i>	42	Prot. 2003/04:22
Anf. 104 LOTTA N HEDSTRÖM (mp)	42	30 oktober
Anf. 105 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	43	<hr/>
Anf. 106 LOTTA N HEDSTRÖM (mp)	43	
Anf. 107 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	43	
Anf. 108 ANDRE VICE TALMANNEN.....	43	
11 § Anmälan om interpellation	44	
12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	44	
13 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	44	
14 § Kammaren åtskildes kl. 15.01.....	45	

Prot. 2003/04:22
30 oktober

Elanders Gotab, Stockholm 2003